

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Správní orgány a jejich role při prosazování práv z duševního vlastnictví
Bakalářská práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Martina Vilhelmová**
Osobní číslo: **E19962**
Studijní program: **B0488A050001 Hospodářská politika a veřejná správa**
Specializace: **Veřejná ekonomika a správa**
Téma práce: **Správní orgány a jejich role při prosazování práv z duševního vlastnictví**
Zadávající katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem bakalářské práce je vymezit jednotlivé správní orgány, které hrají roli při prosazování práv z duševního vlastnictví, a rozlišit možnosti ochrany u práv autorských a práv průmyslových. Součástí práce bude identifikace, vymezení a porovnání činnosti příslušných správních orgánů v rámci prosazování práv (zejména ÚPV, ČOI, Celní správa ČR, SZPI), analýza jejich činnosti na konkrétním příkladu a srovnání a zhodnocení efektivnosti prostředků, které jim zákon k efektivnímu prosazování práv duševního vlastnictví nabízí.

Osnova:

- Základní definice a charakteristika práv duševního vlastnictví.
- Vymezení správního orgánu.
- Způsoby ochrany práv duševního vlastnictví (rozlišení možností ochrany u práv autorských a práv průmyslových).
- Porovnání činnosti příslušných správních orgánů v rámci prosazování práv.
- Analýza a komparace efektivnosti prostředků, které mají orgány k dispozici.
- Shrnutí a vyhodnocení.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 35 stran**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel, HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví, 3. vydání*. Praha: C.H.Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-655-5.
JAKL, Ladislav. *Duševní vlastnictví a jeho právní ochrana, 2. vydání*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2017. ISBN 978-80-87956-50-2.
JAKL, Ladislav, Marek BENEŠ, Karel ČADA, Zuzana DE KONVER, Petr VOJČÍK. *Práva k duševnímu vlastnictví a jejich uplatňování*. Praha: Metropolitní univerzita Praha, 2016. ISBN 978-80-87956-29-8.
SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBRÍCHOVSKÝ, et al. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. Praha: Leges, 2017. Student. ISBN 978-80-7502-240-0.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Barbora Kovářová**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání bakalářské práce: **1. září 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2022**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jan Černožský, Ph.D. v.r.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne: 1. září 2021

Prohlašuji:

Práci s názvem Správní orgány a jejich role při prosazování práv z duševního vlastnictví jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má práva na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díle podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díle vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 29. 11. 2022

Martina Vilhelmová v. r.

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych ráda poděkovala své vedoucí bakalářské práce JUDr. Barboře Kovářové za odbornou pomoc, cenné rady a vstřícnost při zpracování této práce. Dále bych ráda poděkovala jmenovitě svým kamarádkám Anetě Sazimové a Lucii Ulrychové, a to za velkou podporu během psaní.

ANOTACE

Cílem bakalářské práce je vymezení správních orgánů, které se podílejí na prosazování práv z duševního vlastnictví a rozlišení možností ochrany u práv autorských a práv průmyslových. Začátek práce je věnován popisu předmětům duševního vlastnictví, dále jsou v práci identifikovány orgány, které se podílejí na prosazování práv a poslední část teoretické části je věnována způsobům ochrany práv duševního vlastnictví. Druhá část práce je zaměřena na vymezení a porovnání činností vybraných správních orgánů, které se podílejí na prosazování práv. Závěrečnou kapitolu tvoří komparace efektivnosti prostředků, které mají orgány k dispozici.

KLÍČOVÁ SLOVA

duševní vlastnictví, Úřad průmyslového vlastnictví, průmyslová práva, správní orgány, činnosti správních orgánů

TITLE

Administrative bodies and their role in enforcement intellectual property rights

ANNOTATION

The aim of the bachelor's thesis is to define the administrative bodies that participate in the enforcement of intellectual property rights and distinguish the protection options for copyright and industrial rights. The beginning of the work is devoted to the description of intellectual property objects, the work also identifies the bodies that participate in the enforcement of rights, and the last part of the theoretical part is devoted to methods of protecting intellectual property rights. The second part of the work is focused on the definition and comparison of the activities of selected administrative bodies that participate in the enforcement of rights. The final chapter consists of a comparison of the effectiveness of the means available to the authorities.

KEYWORDS

intellectual property, Office of industrial property, industrial rights, administrative bodies, activities of administrative bodies

OBSAH

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK	9
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	10
ÚVOD.....	11
1 ZÁKLADNÍ DEFINICE A CHARAKTERISTIKA PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ.....	12
1.1 Duševní vlastnictví.....	12
1.1.1 Autorské právo	13
1.1.2 Ochranná známka	14
1.1.3 Patent a vynález.....	14
1.1.4 Průmyslový vzor	15
1.1.5 Obchodní tajemství	15
1.1.6 Zeměpisná označení	16
2 VYMEZENÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU	17
2.1 Správní právo.....	17
2.2 Správní orgán.....	17
2.3 Správní úřad	20
2.4 Úřady prosazující práva k duševnímu vlastnictví.....	22
2.4.1 Úřad průmyslového vlastnictví.....	22
2.4.2 Česká obchodní inspekce	23
2.4.3 Celní správa České republiky.....	23
2.4.4 Státní zemědělská a potravinářská inspekce.....	24
2.4.5 Policie České republiky.....	25
2.4.6 Ministerstvo průmyslu a obchodu	25
2.4.7 Ministerstvo financí.....	26
2.4.8 Ministerstvo kultury	26
2.4.9 Ministerstvo spravedlnosti	27
3 ZPŮSOBY OCHRANY PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ.....	28
3.1 Ochrana práv autorských	28
3.1.1 Poškozená osoba	29
3.1.2 Osoba, která porušuje práva ochrany	29

3.1.3 Předmět ochrany.....	29
3.1.4 Podmínky ochrany.....	29
3.1.5 Trestné činy a jejich sankce.....	30
3.2 Ochrana práv průmyslových	31
3.2.1 Poškozená osoba	31
3.2.2 Opravné prostředky proti vydanému rozhodnutí.....	32
3.2.3 Ustanovení k zamezení porušování práv	32
3.2.4 Škody způsobené porušováním práv	33
3.2.5 Trestní činy a jejich sankce	33
3.2.6 Mimosoudní možnosti uplatnění práv	34
3.3 Licence a převod práva	36
4 POROVNÁNÍ ČINNOSTÍ PŘÍSLUŠNÝCH SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ V RÁMCI PROSAZOVÁNÍ PRÁV A KOMPARACE EFEKTIVNOSTI JEJICH PROSTŘEDKŮ, KTERÉ MAJÍ K DISPOZICI.....	37
4.1 Porovnání činností	37
4.1.1 Činnosti Státní zemědělské a potravinářské inspekce	37
4.1.2 Činnosti České obchodní inspekce	44
4.1.3 Činnosti Celní správy České republiky	49
4.1.4 Činnosti Úřadu průmyslového vlastnictví	53
4.2 Komparace efektivity prostředků	55
4.2.1 Komparace efektivity Celní správy ČR	55
4.2.2 Komparace efektivity Státní zemědělské a potravinářské inspekce.....	57
4.2.3 Komparace efektivity České obchodní inspekce	59
4.2.4 Komparace efektivity Úřadu průmyslového vlastnictví.....	60
ZÁVĚR.....	61
POUŽITÁ LITERATURA	63
PŘÍLOHY	70

SEZNAM ILUSTRACÍ A TABULEK

Tabulka 1 – Rozdělení subjektů správního práva.....	19
Tabulka 2 – Počet celkových kontrol SZPI za rok 2021	38
Tabulka 3 – Nevyhovující šarže podle místa zjištění	39
Tabulka 4 – Produkty, u kterých došlo k zjištění největších šarží	39
Tabulka 5 - Souhrn správních řízení	42
Tabulka 6 - Souhrn kontrol a zjištěných porušení podle zákonů	45
Tabulka 7 – Souhrn kontrol ve vybraných oblastech	46
Tabulka 8 – Přehled kontrol rozdělených podle inspektorátů	46
Tabulka 9 – Počet a průběh řešených návrhů mimosoudního řešení	49
Tabulka 10 – Zboží zadrženo celní správou při celním řízení	50
Tabulka 11 – Zboží zadrženo celní správou v rámci vnitrostátního trhu	51
Tabulka 12 – Souhrn kontrol prováděny Celní správou za rok 2021	52
Tabulka 13 - Počet zajištěného zboží, které porušilo práva duševního vlastnictví	55
Tabulka 14 – Počet kontrol za uplynulých 5 let	57
Tabulka 15 – Počet kontrol z důvodu podezření na porušení práv duševního vlastnictví	59
Tabulka 16 – Počet udělených ochran za uplynulých 5 let	60

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

Atd – A tak dále

ČOI – Česká obchodní inspekce

ČR – Česká republika

DV – Duševní vlastnictví

EUIPO – Úřad Evropské unie pro duševní vlastnictví

FO – Fyzická osoba

Kč – Koruna česká

Např. – Například

OP – Označení původu

PO – Právnícká osoba

Rada ES – Rada Evropského společenství

Sb. – Sběrka zákonů

SZPI – Státní zemědělská a potravinářská inspekce

Úřad – Úřad průmyslového vlastnictví

VS – Veřejná správa

WIPO – Světová organizace duševního vlastnictví

Zákon č. – Zákon čísla

ZO – Zeměpisné označení

ÚVOD

V současné době se čím dál více prohlubuje problém s porušováním práv u nehmotných statků ve formě padělání výrobků a zboží nebo vzniku jejich napodobenin. Mezi další takové formy porušování práv patří i zneužívání klamavé reklamy, informací, označení atd. Tahle myšlenka vedla autorku k zjišťování informací a podnětů v této problematice.

Bakalářská práce se zabývá identifikací jednotlivých správních orgánů, které se podílejí na prosazování práv z duševního vlastnictví. Cílem práce je zároveň analýza a porovnání jednotlivých činností u zmíněných orgánů a také rozlišení možností ochran u práv autorských a práv průmyslových.

Práce je rozčleněna na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole je stručně charakterizováno duševní vlastnictví a jeho předměty, na které se vztahují dílčí ochrany. V druhé kapitole jsou identifikovány orgány, které se podílí na prosazování práv a v poslední kapitole, která je zaměřena na teoretickou část, jsou rozlišeny možnosti ochran u práv autorských a práv průmyslových. V rozlišení způsobů ochran je zahrnuto, jaká osoba může být poškozena, anebo také kdo se dopustí narušení práv někoho druhého. S tím souvisí i vymezení možných trestů a jejich sankcí. V poslední řadě je přiblíženo téma licencí a převodu práv.

Praktická část je popsána ve čtvrté kapitole této práce. Pozornost je věnována vymezení a komparaci činností orgánů podílejících se na prosazování práv z duševního vlastnictví. Orgány zvolené k porovnání činností jednotlivých správních orgánů jsou Úřad průmyslového vlastnictví, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Celní správa ČR, a Česká obchodní inspekce. V poslední podkapitole praktické části je provedena komparace efektivnosti prostředků, které jim zákon umožňuje k využití při jejich činnosti.

1 ZÁKLADNÍ DEFINICE A CHARAKTERISTIKA PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

První kapitola charakterizuje stručně duševní vlastnictví a vymezuje jeho předměty.

1.1 Duševní vlastnictví

Na pojem vlastnictví existují různé pohledy, ale z právního hlediska vlastnictví vymezuje právo s věcí nakládat jakýmkoliv způsobem, který je povolený. Mezi povolené způsoby řadíme právo věc držet, užívat ji nebo například požívat její plody a v neposlední řadě máme právo vyřadit každého, kdo by naše práva narušoval.

Duševní vlastnictví však představuje předměty nehmotné povahy, takzvaně nehmotné statky, které jsou výsledkem procesu lidského myšlení nebo tvůrčí činností lidí a jejich intelektu. Definice pojmu duševní vlastnictví se nachází ve vyhlášce č. 69/1975 Sb., Úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví (dále jen „WIPO“), která byla podepsána ve Stockholmu roku 1967. Definice se dělí do článků a vymezuje tato práva:

- Článek 1 práva k literárním, uměleckým a vědeckým dílům či objevům
- Článek 2 práva k výkonům umělců, zvukovým záznamům a rozhlasovému vysílání
- Článek 4 ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové
- Článek 5 práva k vynálezům z oblasti lidské činnosti
- Článek 6 práva k průmyslovým vzorům a modelům, obchodním známkám a obchodním názvům
- Článek 7 ochrana proti nekalé soutěži

(Jakl, 2017, s. 30-31; ČESKO, 1975).

Duševní vlastnictví je chráněno zákonem a pomáhá lidem získat uznání nebo finanční odměnu z toho, co vytvořili nebo vynalezli. Pomocí rovnováhy, která vznikne mezi zájmem inovátorů a veřejným zájmem, má systém duševního vlastnictví zlepšovat prostředí, ve kterém roste inovace a kreativita (WIPO ©1967).

Jakl (2017, s. 31) uvádí, že duševní vlastnictví zahrnuje práva průmyslová a práva autorská. Uvádí rovněž, že autorská práva zahrnují práva chránící díla a výtvořiny vznikající při umělecké tvorbě, nebo práva, která vznikají šířením autorských děl. Průmyslové právo na druhou stranu

vymezuje práva k takovým předmětům, které jsou využitelné v průmyslu a spadá sem i právo na označení těchto předmětů.

Rozdíl mezi těmito právy je mimo jiné, že průmyslová práva se udělují na základě žádosti či přihlášky, za které se platí poplatek a poskytuje je úřad na národní úrovni – Úřad průmyslového vlastnictví (dále jen „Úřad“), nebo úřad na mezinárodní úrovni – Evropský patentový úřad. Ochrana předmětu počíná od momentu úspěšně dokončeného řízení. Doba ochrany je časově ohraničená, přihlašovatel musí proto platit poplatky, které prodlouží platnost ochrany. U práv autorských je tomu jinak. Ochrana díla začíná v momentě, kdy dílo vzniklo a trvá po celou dobu autorova života a po jeho smrti trvají práva ještě dalších 70 let. Co se týká děl anonymních, ty jsou chráněny pouze 70 let od okamžiku jejich zveřejnění (Jakl, 2017a, s. 33).

Jako druhy duševního vlastnictví můžeme jmenovat autorská práva, ochranné známky, patenty, průmyslové vzory, obchodní tajemství a zeměpisná označení (WIPO ©1967).

1.1.1 Autorské právo

Autorským právem se zabývá zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“).

Pojem autorské právo se používá k popisu práv, která vlastní tvůrci na svá literární a umělecká díla. Díla, na která se tyto práva aplikují, jsou konkrétní díla nebo díla v objektivně vnímatelné podobě. Na druhou stranu se ochrana nevztahuje na myšlenky a ideje (WIPO ©1967).

Autorské právo zahrnuje práva osobnostní a majetková. Osobnostní práva souvisejí s osobností autora, jsou nepřevoditelná a trvají do smrti autora, kdy i zanikají. Mezi základní práva autora se zahrnuje rozhodování o zveřejnění díla, právo na označení díla a právo na nedotknutelnost svého díla. Majetková práva poskytují autorovi právo se rozhodovat o užívání jeho díla (pronájem díla, prodej, půjčení). Autorská práva trvají i 70 let po smrti autora a anonymní díla mohou trvat pouze 70 let.

Podle Beneše a kol. (2016, s. 16-17) se v dnešním světě místo autorského práva používá označení copyright. Toto označení pochází z anglosaského právního prostředí.

1.1.2 Ochranná známka

V České republice se ochrannými známkami zabývá zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochranných známkách“).

Označení ochranná známka se používá v případech, kdy odlišujeme zboží nebo služby jednoho podniku od zboží či služeb jiného podniku (WIPO ©1967).

Podle Horáčka, Čady a Hajna (2017, s. 1) existuje několik kritérií, která musí ochranná známka splňovat. Obsah známky musí být závislý na subjektu, pro který je vytvořena a musí splňovat originalitu a odlišnost od ostatních známek. Co se týká vzhledu, měl by být neměnný a stálý pro časové období. Taková známka by měla být snadně zapamatovatelná a měla by splňovat určitou jednoduchost. Materiál, ze kterého bude, by měl mít všestranné využití a známka by měla být schopna přizpůsobit se jakékoliv velikosti.

Druhy ochranných známek, které si můžeme zapsat u Úřadu průmyslového vlastnictví jsou ochranné známky tvořeny ze slov, obrazů, prostorové známky, poziční známky, známky se vzorem, známky tvořené barvou či kombinací barev, zvukové známky, pohybové, multimediální nebo hologramové. Doba trvání ochrany je 10 let a platnost lze prodlužovat vždy o dalších 10 (Úřad průmyslového vlastnictví ©2020).

Podle Beneše a kol. (2016, s. 101) se v dnešním světě nejvíce setkáváme s kombinovanou ochrannou známkou (např. logo).

1.1.3 Patent a vynález

V ČR vymezuje vynález zákon č. 527/1990 Sb., zákon o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „zákon o vynálezech“).

Patent je pojmenování pro právní ochranu a vynález je předmětem jeho ochrany (Beneš a kol., 2016, s. 66).

Světová organizace duševního vlastnictví (©1967) vymezuje patent jako výhradní právo k využití vynálezu a vynález je produktem nebo procesem, který umožňuje nový způsob, jak něco učinit nebo pomáhá k navržení nového technického řešení problému. Dle zákona o vynálezech je v § 2 dáno, že za vynález se nepovažuje objev, vědecká teorie, matematická metoda, estetické dílo, poskytnutá informace nebo plán, způsob či pravidlo, které popisuje,

jak vykonávat duševní či obchodní činnost a v neposlední řadě se za vynález nepovažuje počítačový program (Úřad průmyslového vlastnictví ©2020).

Patent, který je udělený v ČR, má platnost 20 let od podání přihlášky a jeho hlavní funkcí je, že majitel patentu má nárok na vyloučení každého, kdo jeho práva narušuje. Pomocí licence se může udělit souhlas druhé osobě, která může patent využívat. Patent jako takový lze i prodat. Za porušení ochrany patentu lze udělit občanskoprávní a trestní odpovědnost (Úřad průmyslového vlastnictví ©2020).

1.1.4 Průmyslový vzor

Od roku 2000 se průmyslovým vzorem zabývá zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů (dále jen „zákon o průmyslových vzorech“) (Jakl, 2017b, s. 75).

Podle Úřadu (©2020) se za průmyslový vzor považuje ochrana pro díla designérská. Pod pojmem průmyslový vzor si můžeme představit vzhled výrobku, který se vyznačuje zejména pomocí obrysů, linií, barvy, tvaru, struktury nebo i pomocí samotného materiálu. Jedná se o vizuální vlastnost výrobku, tudíž se nejedná o jeho technickou či konstrukční stránku. Jakl (2017b, s. 76) dodává, že produktem může být i obal, úprava, grafický symbol či topografický znak a řadí se sem i součástky, které jsou určeny ke složení jednoho složeného výrobku.

Horáček, Čada a Hajn (2017, s. 264) dodávají, že aby průmyslový vzor byl přijatý, musí splňovat tři kritéria: předmět ochrany, novost a individualitu. Podmínka splnění novosti a individuality se zároveň nachází v zákoně č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů (Úřad průmyslového vlastnictví ©2020).

O zápis průmyslového vzoru se žádá pomocí přihlášky a doba ochrany trvá 5 let. Doba ochrany se může prodloužit o dalších 5 let a celková lhůta ochrany tak může být 25 let. Přihlásit můžeme buď jeden průmyslový vzor, nebo několik vzorů, které ale musí patřit do stejné třídy mezinárodního třídění vzorů. Pomocí ochrany vlastník zabezpečuje svoje výlučné právo, brání jiným osobám užívat jeho vzor, může poskytovat licenci k užívání, nebo své právo převést na někoho jiného (Úřad průmyslového vlastnictví ©2020).

1.1.5 Obchodní tajemství

Obchodní tajemství je dalším druhem práv duševního vlastnictví a je vymezeno v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v § 504. Obchodní tajemství se jednoduše definuje jako informace, která souvisí se závodem a její vlastník si zajišťuje její utajení (Jakl, 2017b, s. 96).

Podle Světové organizace duševního vlastnictví (©1967) jsou obchodním tajemstvím důvěrné informace, které je možné prodat či licencovat. Informace musí být finančně ocenitelné, je o nich obeznámena omezená skupina osob a v neposlední řadě o informacích musí být podepsána mlčenlivost a musí se zamezit šíření o informacích. Porušení obchodního tajemství nastává v případě, kdy osoba neoprávněně získá informace a použije je nebo zpřístupní dalším osobám. Toto chování se považuje za nekalou praxi.

Obecně se dá říct, že kterákoliv informace, která umožní podniku přednost, může být brána jako obchodní tajemství. Jako příklady, které si pod pojmem obchodní tajemství můžeme představit, jsou: informace o výrobních procesech, data o lékárnických testech, návrhy a kresby PC programů, seznamy dodavatelů a klientů podniku, reklamní strategie, vzorce, receptury, kódy, finanční informace atd (WIPO ©1967).

1.1.6 Zeměpisná označení

Zeměpisné označení je definováno v zákoně č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele (dále jen „zákon o zeměpisném označení“).

Toto označení se využívá na označení produktů, které mají speciální zeměpisný původ a mají historii nebo vlastnosti, které jsou s původem spojeny. Označení se často využívá pro zemědělské produkty, potraviny, alkohol nebo výrobky řemeslné i průmyslové (WIPO ©1967).

Podle Horáčka, Čady a Hajna (2017, s. 59) s pojmem zeměpisné označení souvisí i pojem označení původu. Toto označení původu vymezuje oblast, místo či zemi, která se používá k vyjádření oblasti, ze které pochází zboží, které je označeno zeměpisným označením.

Jako příklady produktů, které jsou v České republice označeny zeměpisným označením a jsou přihlášeny u Úřadu průmyslového vlastnictví, můžeme jmenovat např. „Karlovarský suchar, Pardubický perník, Pravé Olomoucké tvarůžky, Březnický ležák, Mariánsko-lázeňské oplatky“ a spousty dalšího. V České republice ale máme také značky, které se u nás používají a jsou známé, ale nejsou zapsány u Úřadu průmyslového vlastnictví, nýbrž jsou vedeny u Světové organizace duševního vlastnictví, takovou značkou je například „Pilsner Urquell“ nebo „Budweiser“ (Úřad průmyslového vlastnictví ©2020).

2 VYMEZENÍ SPRÁVNÍHO ORGÁNU

Druhá kapitola definuje správní orgán, správního úřad a v neposlední řadě správní orgány, které se podílejí na prosazování práv z duševního vlastnictví.

2.1 Správní právo

Správní orgán spadá do správního práva, proto je důležité si na začátek říct, co to správní právo je. Správní právo je důležitou součástí práva jako celku. Jeho posláním a oborem je zaměření se na regulaci vztahů při výkonu moci v oblasti veřejné správy. Správní právo proto nese rysy práva jako celku, a na druhé straně nese rysy, které pomáhají vnímat správní právo jako subsystém práva, který je odlišitelný od jiných subsystémů. Správní právo řadíme do práva veřejného (Průcha, 2012, s. 14).

2.2 Správní orgán

Správní orgán se dá vymezit několika způsoby, a proto autor považuje za vhodné nastínit jaké pohledy na orgán můžeme mít.

První pohled na správní orgán je vymezen ve správním řádu. Podle § 1 jsou za správní orgány považovány orgány moci výkonné, územně samosprávné celky a jiné orgány, které konají působnost v oblasti veřejné správy (Krajská hygienická stanice, ©2013). Prezident, vláda, ministerstva, veřejné sbory a odborné územní orgány státní správy, jsou správní orgány, které spadají do moci výkonné. Územními samosprávnými celky jsou orgány obcí a krajů, kde se nebere v potaz, jestli orgány konají působnost v oblasti státní správy nebo samosprávy. Další skupinu, kterou nazýváme „jiné orgány“, představují nezávislé správní orgány a orgány profesních komor a poslední skupinu správních orgánů tvoří právnické a fyzické osoby, které působí v oblasti veřejné správy (Potěšil, 2008, s. 1-2).

Druhý pohled na správní orgán je jako na subjekty (nebo nositele) veřejné správy. Subjekty veřejné správy jsou subjekty, o nichž tak stanoví ústava a zákon. Subjektům je udělena právní subjektivita, a to znamená, že subjekty mají svá práva a povinnosti. Mezi subjekty veřejné správy vymezujeme stát, veřejnoprávní korporace, veřejné ústavy a podniky a v neposlední řadě fyzické a právnické osoby soukromého práva.

Stát je nejpodstatnější subjekt veřejné správy. Vykonává veřejnou správu buď přímo pomocí svých orgánů a správních úřadů, nebo vykonává správu nepřímou prostřednictvím jiných subjektů. Mezi ústřední orgány státní správy, které mají působnost pro celý stát, můžeme

vyjmenovat například Úřad pro ochranu osobních údajů. Další orgány, které řadíme pod stát, jsou územní orgány státní správy, které mají místní působnost. Do těchto orgánů řadíme například finanční úřady nebo katastrální úřady. Další složkou jsou ostatní státní orgány (například státní fond) a poslední skupinu tvoří jiné subjekty, které jsou oprávněny k výkonu veřejné správy (například veřejná stráž).

Veřejnoprávní korporace je dalším subjektem veřejné správy. Korporace podléhá státnímu dozoru, má pravomoc činit vrchnostenské úkony, je založena pomocí zákona a má omezenou právní subjektivitu. Korporace mohou být územní, věcné nebo osobní a jako příklad korporace můžeme uvést lékařskou komoru.

Veřejné ústavy jsou subjekty, které nemusí mít právní subjektivitu. Jedná se o organizační jednotku, která plní veřejný účel a mohou mít postavení samostatných ústavů nebo nesamostatných ústavů. Příkladem mohou být školy či nemocnice.

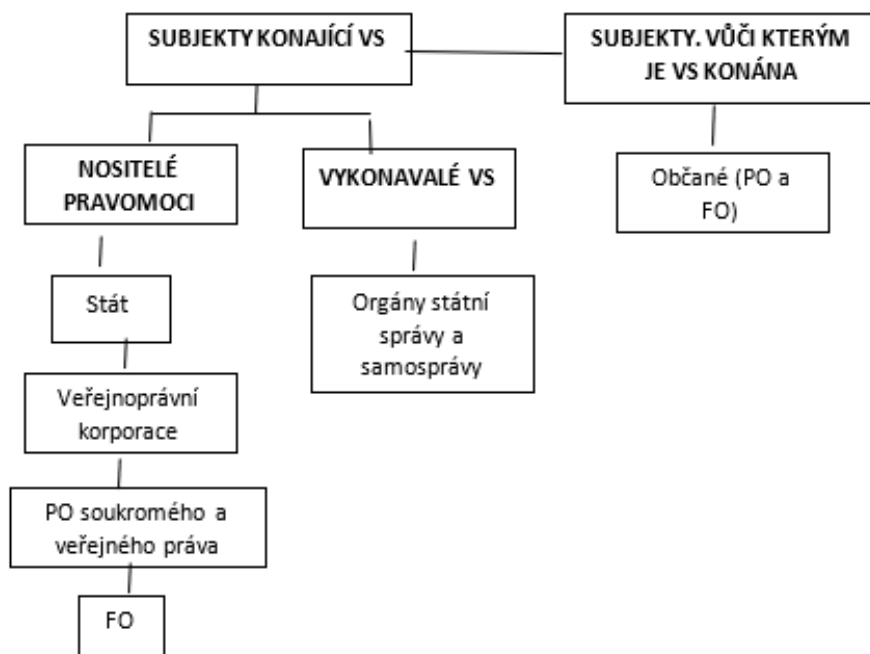
Veřejný podnik je podnik, jehož činnost je spojena s veřejným zájmem. Můžeme ho chápat jako soukromý podnik, který koná určitou část úkolů veřejné správy, spadají sem subjekty konající hospodářskou činnost veřejnoprávních subjektů (Česká pošta) nebo ho můžeme chápat jako výkon vrchnostenského práva soukromou osobou na základě autorizace. Jako příklady můžeme jmenovat Českou poštu, městskou hromadnou dopravu nebo třeba i Český rozhlas (Kopecký, 2019, s. 58-63; Průcha, 2012, s. 140).

Další možnost, jak vykládat pojem správní orgán, je z pohledu vykonavatelů veřejné správy. Vykonavatelé veřejné správy jsou oprávnění zástupci nebo orgány veřejné správy, které nemají právní subjektivitu. Vykonavatel spadá pod nositele veřejné správy a plní funkci právně jednat za nositele. Nejenže vykonavatel jedná za nositele, ale mohou na něj být i zákonem delegovány některé úkony. Zjednodušeně řečeno, vykonavatel je vytvořený orgán, kterému je svěřena působnost a pravomoc, což mu umožňuje jednat za nositele. Mezi vykonavatele řadíme správní orgány a ostatní vykonavatelé. Správní orgány se dále dělí na orgány úředního a neúředního typu. Za orgány úředního typu považujeme správní úřady a za orgány neúředního typu považujeme veřejné zaměstnance. Za ostatní vykonavatelé bereme právnické osoby a další subjekty veřejného práva, které mají svěřený výkon veřejné správy nebo osoby jako právnické či fyzické osoby soukromého práva, na něž byl přesunut výkon veřejné správy (Kopecký, 2019, s. 65; Průcha, 2015).

Další variantu chápání pojmu správního orgánu vymezuje Průcha (2012, s. 122-124), který chápe správní orgán jako takový orgán, který je nositelem práv a povinností, které jsou

stanoveny pomocí norem správního práva. Také uvádí, že v některých případech dochází k záměně pojmů subjekt správního práva a subjekt správněprávních vztahů. Rozdíl mezi těmito pojmy je, že u subjektu správního práva hovoříme o jejich obecném postavení, zatímco u subjektů správněprávních vztahů hovoříme o konkrétním postavení a o jejich konkrétních právech a povinnostech. Subjekty správního práva lze dělit na subjekty, které vykonávají veřejnou správu a subjekty, vůči kterým se veřejná správa vykonává. Subjekty, které konají veřejnou správu dále rozlišujeme na dvě skupiny – nositelé pravomocí a vykonavatelé veřejné správy (dále jen „VS“). Do skupiny nositelů řadíme stát, veřejnoprávní korporace, právnické osoby soukromého práva a veřejného práva a v neposlední řadě sem řadíme fyzické osoby. Do druhé skupiny vykonavatelů zahrnujeme orgány, které jsou odvozeny od nositelů pravomocí jako například orgány státní správy a samosprávy. Za subjekty, vůči kterým je veřejná správa vykonávána, se považují občané (fyzické osoby), některé právnické osoby nebo dokonce i některé subjekty veřejné správy.

Tabulka 1 – Rozdělení subjektů správního práva

Zdroj: Vlastní zpracování podle Průchy, 2012

Subjekty veřejné správy ve správním právu, jsou vymezeny pomocí správních orgánů, a to ve dvou variantách. Buď to jsou správní orgány s postavením orgánů státní správy, nebo s postavením orgánů veřejnoprávních korporací. Každý správní orgán je z organizačního hlediska vnímán jako samostatný prvek vždy příslušného organizačního systému. Označení orgán se využívá k definici subjektu takové činnosti, pomocí které je zajištěné plnění úkolů

příslušné organizace, a to jak navenek, tak i uvnitř. Jejich postavení je odvozené od jejich důvodu vzniku. Správní orgány jsou zřízeny pouze zákonem, kde se vymezuje i jejich působnost a pravomoc. Jsou zřizovány tedy za účelem vykonávat veřejnou správu. Jejich kompetence vyplývají z příslušných norem správního práva a dále z norem kompetenčních a organizačních (Průcha, 2012, s. 126-127).

Pátým pohledem, jak nahlížet na správní orgán, je nahlížení na orgán jako na jednoho ze subjektů správního řízení. Zde je potřeba zmínit, že jen některé státní orgány jsou oprávněny vydávat správní rozhodnutí a konat řízení. Správní řízení je postup správního orgánu, kde je účelem vydat rozhodnutí. Rozhodnutí může založit, měnit nebo rušit práva nebo povinnosti jmenovitě určené osobě nebo rozhodnutí může být vydáno za účelem, že jmenovitá osoba práva nebo povinnosti má či nemá. Na jedné straně správního řízení je tedy správní orgán, který má pravomoc vydat rozhodnutí a vést správní řízení, a na druhé straně je účastník řízení, kterého se týká vydané rozhodnutí. Za správní orgán jsou považovány orgány moci výkonné, právníkové a fyzické osoby, které konají práci v oblasti veřejné správy a orgány obcí a krajů (ČESKO, 2004; Kopecký, 2019, s. 340; Krajská hygienická stanice, ©2013).

2.3 Správní úřad

Po vymezení pohledů, jak se dá nahlížet na správní orgán, je na místě si rovněž objasnit i pojem správní úřad. Často se totiž setkáváme se záměnou těchto dvou základních pojmů, proto považuji za vhodné si tyto dva pojmy rozlišit a pojem úřad objasnit.

Jak již bylo zmíněno, správní orgán má dvě dělení, na typ úřední a neúřední. A také bylo řečeno, že za úřední typ se považují správní úřady. Z toho vyplývá, že správní úřad je pod bodem správního orgánu.

Správní úřad ale nemusí být vždy chápán jenom z pohledu úředního typu, kde je jeho cílem konat státní správu. Správní úřady můžeme chápat i z pohledu samosprávy, především z pohledu územní samosprávy. Hlavním úkolem správních úřadů je potom tedy zabezpečovat náležitou úřední činnost, kterou v rámci příslušného úřadu konají úřední osoby jako služební povinnost.

Kromě těchto dvou vymezení, lze pojem správní úřad vysvětlit také jako soubor pravomocí, který je spojován s postavením jednoho úředního správního orgánu, kde se může hovořit o tom, že jedna konkrétní úřední osoba provádí „správní úřad“. Jako správní orgány lze úřady zřídit pouze zákonem a také se zákonem vymezuje jejich působnost (Průcha, 2012, s. 128-129).

Podle Kopeckého (2019, s. 77-86) správní úřady můžeme dělit do 4 kategorií. První jsou ministerstva a jiné správní úřady, dále máme jiné ústřední správní úřady, předposlední kategorie jsou jiné správní úřady, které mají celostátní působnost a v poslední kategorii máme správní úřady s omezenou územní působností.

Ministerstvo je ústředním správním úřadem, které má celostátní územní a dílčí věcnou působnost. V čele ministerstva stojí člen vlády, kterého jmenuje na návrh předsedy vlády prezident České republiky. Ministerstva a jiné ústřední správní úřady mohou na základě zákona vydávat právní předpisy, které se vyhláší ve Sbírce zákonů a přezdívá se jim vyhlášky. Není to ale vše, co mohou ministerstva a jiné úřady vydávat. Dále mohou vydávat takzvané směrnice a metodické pokyny, které vydávají pro územně samosprávné celky a pro nižší správní úřady. Směrnice a pokyny najdeme buď ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí, nebo ve věstnících jednotlivých ministerstev a dalších úřadů. V České republice máme 14 ministerstev.

Další kategorií jsou jiné ústřední správní úřady. Rozdíl mezi touto kategorií a ministerstvy je, že u ministerstev je v čele člen vlády, zatímco u správních úřadů ne. Tyto úřady mají také celostátní územní působnost, omezenou věcnou působnost a nejsou podřízeny jinému úřadu. Tyto úřady se dají dělit na monokratické a kolegiální. Příklady monokratických správních úřadů, kde je v čele jmenovaný vedoucí, který není zaměstnancem státu, jsou Český statistický úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Národní bezpečnostní úřad, Úřad vlády České republiky, Úřad pro ochranu osobních údajů, Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře a Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost. Dalšími monokratickými úřady, jsou úřady, kde je jmenován vedoucí, který je zaměstnancem státu a vymezujeme sem Český úřad zeměměřický a katastrální, Český báňský úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Správa státních hmotných rezerv a Státní úřad pro jadernou bezpečnost. Do skupiny kolegiálních správních úřadů řadíme Energetický regulační úřad, Český telekomunikační úřad, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání a Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí (Kopecký, 2019, s. 77-86; ČESKO, 1969).

Třetí kategorie se nazývá jiné správní úřady s celostátní působností. V této kategorii jsou vymezené úřady, které jsou podřízeny buď ministerstvu nebo jinému správnímu úřadu. Tyto úřady nevydávají vyhlášky. V této kategorii definujeme tyto úřady: Česká obchodní inspekce, Národní archiv, Úřad práce ČR, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Generální

ředitelství cel, Česká správa sociálního zabezpečení, Drážní stáž, Zeměměřický úřad, Státní ústav pro kontrolu léčiv a Agentura ochrany přírody a krajiny.

Čtvrtou a poslední kategorií jsou správní úřady s omezenou působností. Můžeme jim přezdívat i územní odborné správní úřady. Vznikají na základě dekoncentrace státní správy a jsou pod bodem vyšších správních úřadů. Řadíme sem veškeré finanční úřady, katastrální úřady, okresní správy sociálního zabezpečení, dále i krajské hygienická stanice, oblastní inspektoráty práce, státní archivy a obvodní báňské úřady (Kopecký, 2019, s. 77-86).

2.4 Úřady prosazující práva k duševnímu vlastnictví

2.4.1 Úřad průmyslového vlastnictví

Zákon č. 14/1993 Sb., České národní rady o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví definuje, že sídlo Úřadu se nachází v hlavním městě Praha a v čele Úřadu stojí předseda, který je jmenován a odvoláván vládou. Výběr předsedy se řídí zákonem o státní službě. V roce 1919 byl založen první úřad, který se jmenoval Patentový Úřad.

Úřad průmyslového vlastnictví je podle zákona č. 21/1993 Sb., ústřední orgán státní správy České republiky a dále je vymezen v zákoně č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví. Jeho hlavní funkcí je udělovat patenty a vést rejstřík ochranných známek. Nejsou to ale jeho jediné povinnosti. Úřad se zabývá právy k nehmotným statkům, jako jsou práva k vynálezům, průmyslovým a užitným vzorům a zabývá se i právy na označení (ochranné známky a označení původu). Dnes sem řadíme i konstrukční schémata polovodičových produktů. Úřad je dále důležitým orgánem při podepisování mezinárodních smluv, které chrání průmyslové vlastnictví a Úřad usiluje o zabezpečení plnění povinností z těchto smluv, má aktivní účast při spolupráci s dalšími orgány, které prosazují práva průmyslového vlastnictví a koná spolupráci s mezinárodními organizacemi a jinými národními úřady. Dále se také zaměřuje na podporu rozvoje a ochrany průmyslového vlastnictví a řídí ústřední fond světové patentové literatury. Úřad vzniklá práva k předmětům zapisuje ve svém Věstníku Úřadu (ČESKO, 1993; Úřad průmyslového vlastnictví ©2020).

Zdvihalová (2018, s. 197) uvádí, že před Úřadem průmyslového vlastnictví se odehrávají všechna řízení, která se zaměřují na výmaz, zrušení nebo zneplatnění průmyslového práva, která se zahajují na návrh. Návrh může být podán od kontrolního orgánu, z vlastní iniciativy nebo návrh může být podán dotčenou osobou. Dalším případem, kde se Úřad zapojuje, je při

řízení žádosti o zápis zeměpisného označení na zemědělské produkty či potraviny, a tady Úřad plní funkci adresáta námitek.

2.4.2 Česká obchodní inspekce

Česká obchodní inspekce (dále jen „ČOI“) je orgán státní správy, který je podřízen Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky a vymezuje ho zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci. Hlavou ČOI je ústřední ředitel, který je jmenován ministrem průmyslu a obchodu. ČOI se skládá z ústředního inspektorátu (Praha) a jemu jsou podřízené inspektoráty, které mají sídla v sedmi krajských městech (České Budějovice, Plzeň, Liberec, Hradec Králové, Brno a Ostrava). Inspekce je následovnou organizací Státní obchodní inspekce. Hlavním úkolem ČOI je kontrolovat FO a PO, které buď nabízí, prodávají nebo dodávají na trh produkty, umožňují služby nebo konají činnost podle zákona o ČOI nebo podle zvláštního předpisu. ČOI se musí řídit několika zákony, např. zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a spousty dalších. Když člověk nerespektuje některý ze zákonů, má ČOI pravomoc udat za takové chování trest, nejčastěji je to trest peněžní. Trest se pohybuje od 10 000 Kč až po 50 000 000 Kč. ČOI nemá v kompetenci kontrolovat kvalitu pokrmů, potravin nebo tabákových výrobků, na toto zboží inspekce kouká maximálně z pohledu poctivosti jejich prodeje. Inspekce může být také činitelem, který zajišťuje mimosoudní řešení sporů (Česká obchodní inspekce, ©2022; ČESKO, 1986; Zdvihalová, 2018, s. 198-199).

Novák, Šindelka a Kašpar (2007, s. 10) uvádí, že inspekce dále kontroluje jakost zboží, dodržování podmínek a kvalitu výrobků či služeb, zda byly produkty řádně označeny a chrání spotřebitele před oklamáním.

2.4.3 Celní správa České republiky

Celní správa České republiky je dalším orgánem, který chrání práva duševního vlastnictví. Řídí se nařízením Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 608/2013, o vymáhání práv duševního vlastnictví celními orgány, dále nařízením Komise Evropské unie č. 1352/2013, zákonem č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy ČR a vyhláškou č. 358/2014 Sb., k provedení některých ustanovení zákona o působnosti orgánů Celní správy ČR. Jeho hlavním úkolem je zabránit šíření padělaných produktů a bojuje proti pirátství. Celní správa ČR má oprávnění zakročit proti produktům, na které mají podezření z porušování práv duševního vlastnictví a umožňují vlastníkům práv ochranu. Správa má nárok zboží zadržet nebo pozastavit propuštění zboží. Případ, ke kterému dochází nejčastěji v rámci porušování práv, nastává

u ochranných známek. Pokud dojde k porušení ochrany u známky, má správa nárok zboží zničit.

Celní správa ČR nechrání jen práva duševního vlastnictví, ale také se zaměřuje na vybírání cel, daní, kontroluje dodržování dalších povinností a má na starosti zajistit bezpečnostní úkoly. Celní správa ČR se dělí na dva stupně. První je Generální ředitelství cel, které má sídlo v Praze a druhým stupněm jsou celní úřady se sídly v krajských městech. Dohromady jich je patnáct, s tím, že patnáctý úřad se nachází na letišti Václava Havla Praha. Celní správa ČR je podřízena Ministerstvu financí (Celní správa ČR, ©2021; Zdvihalová, 2018, s. 203).

Zboží a produkty, které porušují práva duševního vlastnictví, mohou být padělky, napodobeniny nebo výrobky, které porušují práva průmyslového vlastnictví. Padělkem je zboží, které má na sobě ochrannou známku, která není jeho, ale je shodná s ochrannou známkou někoho jiného. Napodobenina nastává v momentě, kdy je zboží rozmnoženinou, která je vyrobena bez dání souhlasu majitele autorských nebo průmyslových práv (Jakl, 2017a, s. 276-277).

2.4.4 Státní zemědělská a potravinářská inspekce

Státní zemědělská a potravinářská inspekce (dále jen „SZPI“) je správní úřad ČR, který je podřízený Ministerstvu zemědělství se sídlem v Brně. SZPI je definována v zákoně č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekcí a o změně některých souvisejících zákonů, dále v zákoně č. 250/2014 Sb., v platném znění a v zákoně č. 255/2012 Sb., o kontrole. Vykonává různé činnosti, jakou jsou kontrolní, laboratorní, certifikační. Dále vlastní systémy jako je informační systém, systém managementu jakosti, systém rychlého varování pro potraviny a krmiva RASFF a vede protikorupční strategie. My se zaměříme na činnost kontrolní. SZPI kontroluje zemědělské a tabákové výrobky, nebo potraviny a dále objekty, jež přijdou do styku s potravinami. Nově od roku 2015 se SZPI zabývá i kontrolou reklam a jídel ve vybraných institucích zajišťující společné stravování. Postup SZPI při kontrole je provedení auditu u vlastníků potravinářských organizací, provedení kontroly, zda jsou splněny hygienické podmínky, dále SZPI kontroluje označení produktů, internetové obchody, doplňky stravy, dovoz, odhaluje falšování, kontroluje potraviny při výrobě a před uvedením na trh a v neposlední řadě kontroluje bezpečnost a jakost potravin. Jakost lze vysvětlit jako kontrolu analytických znaků, to je například obsah tuku, cukru, soli atd. Pod pojmem bezpečnost potravin si lze představit kontrolu mikrobiologických požadavků a cizorodých obsahů

(např. chemické prvky, pesticid) (Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ©2022; ČESKO, 2002; Zdvihalová, 2018, s. 206).

Dalšími zákony, kterými se SZPI řídí, jsou např. zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích (Hraba a Abraham, 2007, s. 44).

2.4.5 Policie České republiky

Policie ČR (dále jen „Policie“) je sbor, který je ozbrojený a zřízený zákonem České národní rady z roku 1991. Jeho cílem je chránit bezpečnost a pořádek státu, dále chránit bezpečnost osob a majetku, zabraňovat trestné činnosti a také chránit práva k duševnímu vlastnictví. Řídí se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, trestním řádem, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou obsaženy v právním řádu ČR. Policie je podřízeným orgánem ministerstvu vnitra. Je složena z policejního prezidia, útvarů s celostátní působností, ředitelství policie, která mají sídla v krajských městech a v neposlední řadě je Policie tvořena útvary, které byly vytvořeny krajskými ředitelstvími (Policie České republiky, ©2022; Jakl, 2017a, s. 277).

Hraba a Abraham (2007, s. 19) definují, že z pohledu prosazování práv z duševního vlastnictví Policie zasahuje v momentě, kdy nám někdo naruší naše autorská práva a práva související, poruší práva průmyslová, využije ochranou známku, která není jeho, nebo v momentě, kdy nastane nekalá soutěž (nekalá soutěž nastává v momentě, kdy soutěžitel činí v neshodě s dobrými mravy, a jeho chování ovlivňuje ve špatném smyslu jiný soutěžící nebo zákazník).

2.4.6 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu je jedním z ústředních orgánů státní správy. Vykonává několik činností, ale v této práci se zaměříme na jeho činnosti týkající se duševního vlastnictví.

Ministerstvo se podílí na dohledu nad zahraničním obchodem, kde má na starosti společné obchodní politiky Evropské unie, pod který spadá i ochrana práv duševního vlastnictví. V roce 2011 například vytvořil s Celní správou formulář pro nahlášení padělků objevujících se na internetu. V roce 2012 se ministerstvo spojilo s Úřadem průmyslového vlastnictví a podílelo se na vytvoření informační brožury, která se zabývá problematikou zeměpisného označení. Ministerstvo na svých oficiálních internetových stránkách informuje občany o mezinárodních dohodách jako jsou např. dohody TRIPS a ACTA. V roce 2022 vyšel článek,

který vypovídá o hodnocení České republiky od USA. USA hodnotí Českou republiku jako jednu ze států, která má dobré chránění duševního vlastnictví a dále vypovídá, že ochrana v našem státu je důkladně vymáhána (Ministerstvo průmyslu a obchodu, ©2016; Ministerstvo průmyslu a obchodu ©2005-2022).

Jak uvádí Čermák, Koplíková a Lorenc (2007, s 109), pod ochranu spotřebitele spadá i právo na to nebýt klamán. Zákaz klamání můžeme najít vydefinovaný v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, kde je definováno, že je zakázáno nabízet, prodávat nebo skladovat výrobky, která porušují práva duševního vlastnictví.

Orgán, který je zodpovědný za ochranu spotřebitele a prosazení práv z duševního vlastnictví a zároveň spadá pod Ministerstvo průmyslu a obchodu je Česká obchodní inspekce.

2.4.7 Ministerstvo financí

Ministerstvo financí je dalším ústředním orgánem státní správy. Zajišťuje státní rozpočet České republiky, státní pokladnu, finanční trh a chrání zájmy spotřebitelů na trhu finančním. Co ministerstvo také dělá, je, že vykonává dohled nad Celní správou. Celní správa ČR v souladu se zákonem č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, je oprávněna provádět úkoly v podobě dohlížení nad dodržováním zákona o ochraně spotřebitele, dále kontroluje dodržování nenabízení či prodeje výrobků nebo zboží, které porušují práva duševního vlastnictví, a které mohou klamat spotřebitele. Ministerstvo a jeho podřadné orgány (Celní správa ČR a celní úřady) se řídí předpisy vydané Radou Evropy unie nebo Komisemi Evropy unie (Čermák, Koplíková a Lorenc, 2007, s. 116).

2.4.8 Ministerstvo kultury

Ministerstvo kultury, jakožto další orgán státní správy, má na starost spravování umění, kulturních památek a kultury celkově. Do jeho působnosti patří i církevní věci a náboženské společnosti, neperiodický tisk a další prostředky, které předávají informace, Podílí se na provádění autorského zákona a zabývá se přípravou návrhů předpisů pro televizní a rozhlasové vysílání. V neposlední řadě se zabývá výrobou a obchodem v kulturní oblasti (Ministerstvo kultury, ©2022; Čermák, Koplíková a Lorenc, 2007, s. 103).

Beneš a kol. (2016, s. 15, 55) uvádí, že autorská práva a práva související spadají pod Ministerstvo kultury. U autorského práva existuje takzvaná kolektivní správa. Ta umožňuje zastoupení nositelů autorských práv a uzavírání licenčních smluv na jejich jméno, stará se o vybírání odměn a kontroluje užívání předmětů ochrany autorských práv. Ministerstvo kultury

má na starost vydání oprávnění, které umožňuje výkon kolektivní správy. V České republice existují tyto kolektivní správy: OSA, která zastupuje autory hudby a autory hudebních textů, dále DILIA, která zastupuje autory děl, INTEGRAM, která zastupuje výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů, dále organizace OOA-S, která má na starosti autory umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl, předposlední organizací je organizace OAZA, která zastupuje zvukaře a poslední organizací je organizace GESTOR, která má na starost výběr odměn za prodej originálních výtvarných děl.

2.4.9 Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti je dalším příkladem ústředního orgánu státní správy, který má na starosti soudy, vězeňskou službu, státní zastupitelství, oblast probace a mediace. Pro tuto práci je důležité zmínit, že pomocí soudů a státních zastupitelství je možno zajistit soudní ochranu k právům z duševního vlastnictví. Ochrana se pak provádí ve dvou variantách. První varianta je soukromoprávní, neboli občanská a druhá varianta je trestněprávní, neboli veřejnoprávní.

Občanská varianta zahrnuje postup orgánů podle právních předpisů, které upravují individuální oblasti duševního vlastnictví. Takovými předpisy mohou být autorský zákon, zákon o ochranných známkách, zákon o průmyslových vzorech a tak dále. Vlastník práv má nárok se domáhat zrušení narušování jeho práv třetí osobou, má nárok domáhat se náhrady škody a odstranění následků, které vznikly narušením práv.

Trestněprávní ochrana je definována v trestním zákoníku. Zákoník umožňuje spolupráci státních zástupců a Policie České republiky při vymáhání práv z duševního vlastnictví. Vymezuje tři trestné činy, kterých se člověk může dopustit. Trestné činy zahrnují porušení průmyslových práv, autorských práv a narušení práv k ochranné známce nebo označení původu. Jako sankce pak může nastat buď peněžitý trest nebo trest odnětí svobody.

Ministerstvo, lépe řečeno jeho orgány, dále také vykonávají takzvaně nalézací činnost, kde soudy a státní zastupitelství posuzují důkazy a informace, které daly dohromady jiné subjekty. Dochází zde ke spolupráci i s dalšími institucemi státní správy, které prosazují práva z duševního vlastnictví. Jedná se hlavně o Úřad průmyslového vlastnictví, Policie ČR, Česká obchodní inspekce nebo Generální ředitelství cel (Čermák, Koplíková a Lorenc, 2007, s. 105-108).

3 ZPŮSOBY OCHRANY PRÁV DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

Třetí kapitola rozlišuje ochrany práv z duševního vlastnictví. Kapitola je rozdělena do třech podkapitol, kde v první je vymezena ochrana práv autorských, v druhé podkapitole ochrana práv průmyslových a v poslední podkapitole je stručně charakterizován pojem licence.

3.1 Ochrana práv autorských

Ochrana autorských práv je definovaná v autorském zákoně. Prostředky, které pomáhají k ochraně autorských práv se dělí do tří skupin: občanské, správní a trestněprávní (Srstka a kol., 2019, s. 251).

Autor, kterému bylo zasaženo do práv, má několikero základních nároků, a to nárok určovací, zdržovací, informační, odstraňující, satisfakční, právo na náhradu škody, bezdůvodné obohacení a právo na zveřejnění rozsudku. Tyto nároky se dají definovat jako občanskoprávní (Srstka a kol., 2019, s. 251-257).

Dle zákona č. 121/2000 Sb., zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) je možné jednotlivé nároky vysvětlit následujícím způsobem. Nárok určovací je v podstatě nárok na určení autorství. Druhým nárokem je nárok zdržovací. Jedná se o zákaz ohrožení svého práva, autor může požádat i o zákaz výroby, dovozu, vývozu a neoprávněné propagace. Následujícím nárokem je nárok informační, kde od názvu plyne, že autor má nárok na informace. Jedná se o informace, které zahrnují všechno o rozsahu a způsobu zneužití práv, veškeré informace o vyrobené rozmnoženině nebo napodobenině a autor má také nárok na informace o osobě, která jeho práva narušila. O informace autor žádá celní orgány nebo orgány vykonávající státní statistickou službu. Čtvrtým nárokem je nárok odstraňující, kde vlastník práv může požádat soud, aby uložil opatření jako jsou stažení z trhu neoprávněné rozmnoženiny, zničení materiálu, zničení rozmnoženiny a odstranění rozmnoženiny, která byla využívána k obchodování. Pátou pravomocí je nárok satisfakční, kde toto právo má pouze autor nebo umělec, jedná se o peněžitou odměnu, kde o výši odměny rozhodne soud. Dalším právem je právo na omluvu. Autor, který vyhrál soud, má pravomoc požádat soud o uveřejnění rozsudku na náklady účastníka, který soud prohrál. Posledními nároky jsou práva na bezdůvodné obohacení a také na náhradu škody. Výše u těchto nároků se určuje podle ušlého zisku z výše odměn, který by se za normálních okolností získal při prodeji licence v době, kdy dílo bylo neoprávněně využíváno. U bezdůvodného obohacení se může jednat až o dvojnásobek odměny.

3.1.1 Poškozená osoba

Osoba, která má právo domáhat se shora uvedených nároků je zásadně pravým majitelem práv, což v tomto případě může být buď autor, umělec, vlastník práv anebo po smrti autora jeho právní nástupce. V některých případech se práv může domáhat vykonavatel majetkových práv (to je osoba, která něco vytvořila místo autora či umělce na základě pracovní smlouvy nebo jiného předpisu). Vykonavatel ale nemá veškerá práva, má nárok pouze zdržovací, informační, odstraňovací, právo na náhradu škody nebo bezdůvodné obohacení. Dalším případem osoby, která se může domáhat svých práv, je nabyvatel licence, a to v momentě, kdy došlo k porušení práv v době, kdy na ochranu měl nárok (Srstka a kol., 2019, s. 251-252; ČESKO, 2000).

3.1.2 Osoba, která porušuje práva ochrany

Osoba, která může být postižena, je osoba, která narušila práva vlastníka, nebo je ohrozila. Dalším příkladem je osoba, která účelně užívala rozmnoženinu s cílem ji prodat nebo s ní hospodářsky nakládat, anebo využívala či poskytovala službu, která zasahovala nebo ohrožovala práva někoho jiného. Posledním příkladem může být osoba, která je nebo byla účastníkem pořízení, výroby či šíření objektu, který narušoval právní ochranu (Srstka a kol., 2019, s. 254; ČESKO 2000).

3.1.3 Předmět ochrany

Předmětem ochrany autorského práva, jak bylo zmíněné v první kapitole, jsou autorská díla. Díla mohou být literární, umělecká nebo vědecká, a to jak v objektivní podobě, tak i v podobě elektronické. Důležité tedy je, aby se jednalo o výsledek tvůrčí činnosti autora. Tato díla ale nejsou jediná, která spadají pod autorskou ochranu. Předmětem ochrany mohou být i počítačové programy, fotografická díla a databáze, části díla nebo názvy a jména postav, sborníky a také sem zařazujeme díla, která vznikla zpracováním díla někoho jiného (například překlady) (Čermák, Koplíková a Lorenc, 2007, s. 19-21; ČESKO, 2000).

3.1.4 Podmínky ochrany

Právní ochrana vzniká v momentě, kdy vznikne dílo. Z toho plyne, že není třeba dělat registraci nebo přihlašovat dílo u některé z veřejných institucí. Porušováním práv se zabývají soudy a správní úřady. Pro vznik práva není rozhodující, zda je u díla uvedeno jméno vlastníka práv a symbol © (copyrightové značení). Toto označení má významnost pouze pro zabezpečení ochrany ve státech, které jsou členy Všeobecné úmluvy o právu autorském (dále jen „Všeobecné úmluvy“). Státy, které jsou členy úmluvy, vyžadují splnění různých podmínek

pro vznik ochrany. Česká republika žádné takové podmínky nevyžaduje i přesto, že je taky členem Všeobecné úmluvy (Čermák, Koplíková a Lorenc, 2007, s. 23).

Mezi organizace, které se zabývají ochranou autorských práv můžeme jmenovat Ministerstvo kultury, pod které spadají i různé organizace jako jsou např: Ochranný svaz autorský pro práva k hudebním dílům, Divadelní a literární agentura a Ochranná organizace autorská – Sdružení autorů děl výtvarného umění, architektury a obrazové složky audiovizuálních děl (Jakl, 2017a, s. 275). Dále se mohou jmenovat sdružení jako Divadelní, literární a audiovizuální agentura, Mezinárodní federace fotografického průmyslu, Česká protipirátská unie a Asociace provozovatelů kopírovacích služeb (Businessinfo, ©1997-2022).

3.1.5 Trestné činy a jejich sankce

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník definuje, jakých trestných činů se může člověk dopustit v oblasti autorského práva. Člověk se dopustí trestného činu v případě, že bez dovolení naruší chráněná práva k autorskému dílu, zvukovému nebo obrazovému záznamu, televiznímu či rozhlasovému vysílání, uměleckému výkonu a v neposlední řadě se člověk dopustí trestného činu v případě, že napadne práva k databázi. Člověk, který se dopustí těchto trestů, může být potrestán odnětím svobody maximálně na dva roky, může mu být zákonem zakázána činnost anebo jeho trestem může být propadnutí věci.

Dalším druhem postižení je trest odnětí svobody v rozmezí šest měsíců až pět let, peněžité sankce nebo propadnutí věci, a aby pachatel měl nároky tyto tresty získat, musel by se dopustit trestného činu, který by byl způsoben obchodní činností nebo jiným podnikatelským jednáním, dalším případem by bylo, kdyby narušovatel získal pro sebe nebo pro někoho jiného prospěch a v neposlední řadě by osoba svým nezákonným jednáním způsobila škodu jiné osobě.

Pachateli může hrozit i trest odnětí svobody v rozmezí tři až osm let v případě, že získá pro sebe nebo pro někoho jiného prospěch narušením práv, a to ve velkém množství, nebo jestli se celkově dopustil trestného činu ve velké míře.

Trestného činu se však může dopustit osoba i v případě, že zhotoví padělané dílo či napodobeninu a prezentuje to jako dílo originální. V trestním zákoníku je v § 271 vymezeno, že osoba, která se dopustí těchto trestů bude potrestána buď odnětím svobody na maximálně tři roky, propadnutím věci nebo zákon nařídí zákaz činnosti. Padělaným dílem se rozumí dílo, které je zaměnitelné s originálem a je vydáváno za skutečné originální dílo. Napodobeninou se rozumí pouhé napodobení díla (Srstka a kol., 2019, s. 368-369; ČESKO, 2009).

Dalším trestem u napodobenin a padělků může být odnětí svobody až na šest let. Osoba tento trest dostane v případě, že se dopustí trestného činu jako člen jedné z organizovaných skupin, dopustí se činu ve velkém rozsahu anebo spácháním činu získá pro sebe nebo pro někoho jiného velký prospěch.

Dalším a posledním trestem je odnětí svobody na tři až deset let, v momentě, kdy je škoda ve velkém rozsahu, nebo pachatel získal pro někoho nebo pro sebe zisk v rozsáhlém množství (ČESKO, 2009).

3.2 Ochrana práv průmyslových

Vymáháním práv z průmyslového vlastnictví se zabývá zákon č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství.

3.2.1 Poškozená osoba

Zákon č. 221/2006 Sb., definuje osobu, která se může domáhat svých práv, jako osobu, která je oprávněným vlastníkem práv či vlastníkem licence. Zákon dále definuje právo na informace proti třetím osobám, které užívali služby nebo zboží, které narušovali práva majitelů. Informace zahrnují údaje o poškozovateli a údaje o zboží, které porušilo ochranu práv. Pokud majitel práv nedostane dobrovolně tyto informace, může se jich domáhat pomocí návrhu u soudu. Majitel práv má nárok se domáhat u soudu zdržení jednání porušovatele a domáhat se odstranění následků vzniklé ohrožením práv. Odstranění může být v podobě stažení výrobku z trhu, zničením výrobku a zničením všech pomocných materiálů a nástrojů, které byly použity pro činnosti, které sloužily k porušení nebo ohrožení práv. V neposlední řadě má vlastník práv nárok se u soudu dožadovat náhrady škody, bezdůvodného obohacení anebo odpovídajícího zadostiučinění, pokud narušením práv vznikla nemajetková újma. Zadostiučinění může být i v peněžní formě (ČESKO, 2006; Horáček, Čada a Hajn, 2017, s. 205-207; Zdvihalová, 2018, s. 208-209; Horáček, Biskupová a Korver, 2015, s. 362-367).

Jakl (2017a, s. 267-268), Horáček, Čada a Hajn (2017, s. 20) a Zdvihalová (2018, s. 197) uvádí, že jako hlavní orgán, který má na starosti ochranu průmyslových práv byl v České republice zákonem č. 21/1992 Sb., zvolen Úřad průmyslového vlastnictví. Jeho povinnosti a kompetence jsou zakotveny v zákoně č. 14/1993 Sb., o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví. Ze zákona plyne, že jeho hlavní povinnosti jsou udělení ochrany předmětům průmyslového vlastnictví, organizace, zpracování a zveřejnění patentů a splnění i povinností,

kteře plynou pro Úřad ze zákona o patentových zástupcích. Dále navíc plní Úřad i povinnosti plynoucí z mezinárodních a jiných smluv.

3.2.2 Opravné prostředky proti vydanému rozhodnutí

Proti prvoinstančnímu rozhodnutí Úřadu je možné podat opravný prostředek v podobě rozkladu. Rozklad se podává do jednoho měsíce od rozhodnutí a rozhoduje o něm předseda Úřadu na návrh složené komise. Aby byl rozklad brán za podaný, musí být zaplacen správní poplatek, který činí 1000 Kč. Dalším příkladem opravného prostředku může být dle zákona o správních poplatcích odvolání. Odvolání se musí týkat takových rozhodnutí, která mají podobu výzvy k uhrazení správního poplatku. Na podání odvolání má člověk patnáct dnů ode dne vydání rozhodnutí (Jakl, 2017a, s. 270; Korver, 2014, s. 166-176; Horáček, Čada a Hajn, 2017, s. 198).

3.2.3 Ustanovení k zamezení porušování práv

Ustanovení vypovídají o tom, jak majitel může docílit svých práv. Právní ustanovení se dají rozdělit na prostředky veřejnoprávní a soukromoprávní.

Veřejnoprávní prostředky zahrnují nárok na zvláštní ochranu. Zvláštní ochrana může zahrnovat jak zápisy do rejstříku Úřadu průmyslového vlastnictví (zápisy vzorů nebo známek) tak i například udělení patentu na vynález. U Úřadu průmyslového vlastnictví v rámci správního řízení lze žádat o zrušení poskytnuté právní ochrany. Co se týče ochrany užitných vzorů a vynálezů, zde lze žádat u Úřadu průmyslového vlastnictví o vydání rozhodnutí, jestliže výrobek či postup splňují rozsah ochrany.

Další možností, pomocí které je možné se domáhat svých nároků je soukromoprávní způsob. Soukromoprávní prostředky není možné uplatnit proti státu, ale lze je uplatnit proti třetím osobám neboli proti narušovatelům práv, a to v řízení před příslušným soudem. Mezi spory, které se před soudem rozebírají, jsou spory o původu, o právu na ochranu, o porušení průmyslových práv, o licencích, spory o bezdůvodném obohacení nebo náhradě škody (Jakl, 2017b, s. 175-176).

Zákon č. 221/2006 Sb., definuje Městský soud v Praze jako soud prvního stupně, který rozhoduje o věcech týkající se průmyslového vlastnictví. Jeho kompetence zahrnují rozhodování o nárocích vyplývajících z ohrožení práv, porušení práv a právem na vydání bezdůvodného obohacení. Dále rozhoduje jako prvoinstanční soud ve věcech pro ochranné

známky a průmyslové vzory Společenství podle Nařízení Rady ES (ČESKO, 2006; Horáček, Čada a Hajn, 2017, s. 207).

3.2.4 Škody způsobené porušováním práv

Jak uvádí patentový zákon nebo zákon o ochranných známkách, poškozený má právo na náhradu škody. Náhrada škody zahrnuje jak skutečnou škodu, tak i ušlý zisk. Skutečná škoda obsahuje, o jakou škodu se majetek zmenšil a ušlý zisk zahrnuje výši, kterou by majitel měl, kdyby nenastalo narušení práv. Pokud nastala nemajetková újma, má majitel práv nárok se dožadovat přiměřeného ospravedlnění, které může být i v podobě peněz (až do výše 250 000 Kč). Co se týká částek náhrady škody, vychází se obvykle z ceny licence, kterou by musel poškozovatel majiteli uhradit. V České republice nejsou tolik běžné tyto spory, ale v zahraničí existují náhrady škod v podobě ztráty zisku způsobenou neoprávněným prodejem, prováděním reklamy, vynucením snížené ceny, snížením prodeje dílů, výrobků a v neposlední řadě ztrátou poplatků, které mohl vlastník práv získat prodejem či převodem licence (Jakl, 2017b, s. 178-182; ČESKO, 2003; ČESKO, 1990; Zdvihalová, 2018, s. 214).

3.2.5 Trestní činy a jejich sankce

V zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník jsou nadefinovány v paragrafech 268 a 269 trestné činy, kterých se může člověk dopustit v oblasti porušení průmyslových práv a v oblasti porušení práv na označení nebo ochrannou známku.

Trestného činu se dopustí taková osoba, která využije takové zboží nebo službu, které narušuje práva k ochranné známce či naruší práva k označení původu. Do narušení práv se zahrnuje uvedení výrobku či služby do oběhu, nabízení, vyrábění, dovoz anebo vývoz. Trestem takové osoby pak může být buď odnětí svobody maximálně na dva roky, zákonem zakázaní činnosti nebo zákonem dané propadnutí věci. Pokud se osoba těchto trestných činů dopustí ve značné míře, nebo narušením získá pro sebe nebo jinou osobu prospěch, může jí hrozit odnětí svobody až na pět let, peněžitý trest (může být až do výše 250 000 Kč) nebo propadnutí věci. Nejvyšším trestem je odnětí svobody na maximálně šest let a tento trest dostane osoba, která svým porušením práv získala prospěch ve velkém rozsahu nebo se činu ve velkém rozsahu dopustila. Kdo napadne práva, která chrání vynález, vzory nebo topografické polovodičové výrobky, může být potrestán propadnutím věci, zákazem činnosti nebo odnětím svobody na dva roky. Osoba, která narušovala práva pomocí obchodní činnosti nebo podnikáním či se dopustila zásahu ve značném rozsahu, uděluje jí trestní zákoník odnětí svobody v rozmezí šest měsíců až do výše pěti let, peněžitý trest do výše 250 000 Kč nebo

propadnutí věci. Hrozit může i tři až osm let odnětí svobody pro osobu, která porušením práv získala pro sebe nebo někoho jiného zisk ve velkém rozsahu, nebo pokud se protiprávní čin vymezuje ve velkém rozsahu. Zákon o ochranných známkách a zákon o vynálezech dále definují trest v podobě zveřejněné přestupku, a to platí pro osoby podnikající nebo pro právnické osoby (ČESKO, 2009; ČESKO, 2003; ČESKO, 1990).

Podle zákona č. 452/2001 Sb., zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele a Jakla (2017b, s. 175) nemá nikdo nárok zneužívat, napodobovat či si přisvojovat označení původu, i přestože by pravý původ výrobku byl označen, nebo by označení bylo přeloženo nebo bylo použito v jiné formě. Zákon umožňuje se v těchto případech domáhat zakázaní užívání označení a stažením z trhu.

3.2.6 Mimosoudní možnosti uplatnění práv

Jedna z možností, jak mimosoudně jednat s porušovatelem práv, je v podobě upozornění. Upozornění lze vnímat jako varovný dopis, který musí být vždy v písemné podobě a musí v něm být uvedeny údaje o předmětu ochrany (např. označení patentu, datum, kdy byl patent udělen anebo například popis vynálezu). U ochranné známky platí to samé, tam majitel může do dopisu přiložit, jak ochranná známka vypadá, pro jaké zboží a služby je vytvořena, označení známky, datum udělení atd. Toto mimosoudní jednání většinou ale nevede k žádnému výsledku, napadený se totiž brání. Obhájí se tím, že využívá při své činnosti jiná řešení, která nespádají do obsahu ochrany nebo se hájí tím, že řešení vymyslel sám, což mu dává právo předchozího uživatele nebo se v neposlední řadě brání tím, že využívá řešení, která jsou známá. Pokud se obě strany nedokážou dohodnout, ale vědí, že spor nechtějí řešit v soudním řízení, mají možnost využít mediace nebo rozhodčího řízení (Jakl, 2017b, s. 188; Zdvihalová, 2018, s. 214).

Pokud dojde k narušení ochrany u vynálezu či jiného technického řešení, může se kdokoliv z účastněných obrátit na Úřad průmyslového vlastnictví a požádat o určovací řízení, které projedná o tom, jestli se předmět týká rozsahu ochrany nebo ne. Postup ale nemusí vykonávat jenom Úřad průmyslového vlastnictví, ale může si ho provést i soud sám za pomoci znalce. U průmyslových vzorů je tomu jinak, a to tak, že určovací řízení si provádí jenom soud sám, protože už to není v kompetenci Úřadu průmyslového vlastnictví. Výsledek určovacího řízení se dá uplatnit u soudu, jako důvěrný důkazní prostředek. Možnosti, které má napadený jsou možnost hájit se tím, že využil právo předchozího uživatele a může trvat na tom, aby toto právo majitel práv uznal. Pokud ale nastane situace, že majitel toto právo nepřijme, má

napadený možnost žádat soud, aby rozhodl o výsledku. Řízení soudu o uznání práva předchozího uživatele není jednoduché, napadený musí prokázat před soudem absolutní nezávislost na původci a na majiteli patentové ochrany. Napadený se může také dále hájit tím, že vycházel z veřejně dostupného materiálu, ale musí to před majitelem ochrany dokázat. V momentě, kdy se majitel práva a napadený neshodnou, napadený má právo podat návrh na zrušení patentu podle § 23 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích. Podobným stylem by se řešila i porušená práva u topografických polovodičových výrobků. Kdyby došlo k výmazu patentu či vzoru, nastává situace, jako kdyby tyto ochrany nikdy zapsány nebyly. Napadený by tím dosáhl svého cíle a předmět sporu by přestal existovat. Často ale dochází k situacím, kdy majitel nabídne porušovateli uzavření licenční smlouvy nebo převod práv (Jakl, 2017b, s. 189-190; Korver, 2014, s. 152, 161; Horáček, Čada a Hajn, 2017, s. 210).

Zdvihalová (2018, s. 211) a Jakl (2017b, s. 176-178) uvádí, že v praxi se dá využít i takzvané předběžné opatření. Opatření se podává v čase mezi podáním přihlášky a udělením ochrany. Předběžné opatření je rozhodnutí prozatímní povahy a jeho cílem je zabránit případnému zhoršení postavení účastníka nebo vzniku či zhoršení újmy. Navrhovatel, který žádá o předběžné opatření musí složit u soudu jistinu, která popřípadě nahradí škody vzniklé předběžným opatřením. Pokud není jistina složena, návrh na předběžné opatření se zamítne. Výše jistiny činí 50 000 Kč a ve věcech obchodních je částka jistiny 100 000 Kč. O návrhu na předběžné opatření rozhodne soud v prvním stupni usnesením.

V oblasti ochrany práv ochranné známky a značení původu se postupuje tak, že majitel jako první upozorní domnělého narušovatele o tom, že využívá ochrannou známku nebo označení, které je zaznamenáno ve státním rejstříku. Co se týká pravomocí, které má majitel práv, jedná se například o pravomoc na informace týkající se původu výrobků, které využívají jeho ochrannou známku. Vlastník známky může svá práva doložit pomocí osvědčení o zápisu či výpisem z rejstříku Úřadu. Další pravomocí majitele známky je požádat celní úřad, aby nepustil zboží, které narušuje jeho práva, do oběhu. Majitel je také oprávněn si vyžádat po vydavateli spisu, v níž je ochranná známka zapsána, aby uvedl, že se jedná o ochrannou známku. Existují ale i případy, kde majitel známky je povinen strpět, jestliže někdo využívá informace, které jsou stejné nebo zaměnitelné s ochrannou známkou. To platí jen za podmínky, že údaje jsou využívány v souladu s dobrými mravy soutěže nebo s obchodními podmínkami. Dále je majitel také nucen strpět v případě, kdy jeho označení dostalo v minulých dvou letech v České republice způsobilost pro rozlišení. U ochranných známek nastává mimosoudní

ochrana napadeného už při řešení přihlášení ochranné známky, kde by mohlo nastat zapsání sporného označení do rejstříku, a to v oblasti námitkového řízení. Porušovatel práv obvykle tvrdí, že označení, které využívá není totožné či zaměnitelné se zapsaným označením, popřípadě že toto označení dávno využíval, a že má právo předchozího uživatele nezapsaného označení. Tyto důkazy by však musel prokázat už buď v období námitkového řízení u zveřejnění přihlášky známky, v řízení před soudem nebo v rámci návrhu na prohlášení známky za neplatnou (Jakl, 2017b, s. 190-192; Horáček, Čada a Hajn, 2017, s. 43-45).

3.3 Licence a převod práva

U převodu licence nedochází ke změně vlastníka a pojem licence se dá definovat jako povolení využít chráněný předmět a u autorských práv se licence dá definovat jako povolení užívat autorská díla.

Jak již bylo zmíněno, vlastník průmyslového práva, může nabídnout licenční smlouvu. Často tak dochází v případech mezi majitelem a narušovatelem jeho práv. Nabídku může podat jak majitel, tak i porušovatel. Cena, za kterou se licence prodá, se vypočítá z čisté prodejní ceny zboží nebo služeb, a to pomocí procent (ve většině případů se používá rozmezí 0,5 až 3 %, ve výjimečných případech se může jednat i o 8 %). Poplatky jsou samozřejmě závislé i na různých faktorech, jako třeba jestli se jedná o tuzemskou či zahraniční ochranu nebo zda licence bude výhradní nebo nevýhradní (to znamená, jestli se o předmět ochrany bude starat majitel sám, nebo se bude snažit licenci prodat dalším osobám). Dalším případem, který může nastat, je převod práva. Převod práva se často prodává za vyšší cenu než samotná licence. Cena může být i dvojnásobná. U převodu práva dochází ke změně majitele. Převod práva je definitivní v momentě zapsání do rejstříku. Smlouva musí být písemná a řídí se občanským zákoníkem (Jakl, 2017b, s. 193; Horáček, Čada a Hajn, 2017, s. 307-308, 330-331).

U autorského práva je to podobně. Co se týká autorských děl, hovoříme zde o převodu konstitutivním, což zjednodušeně řečeno znamená, že právo nadále vlastní autor a ke svému právu vytvoří uživatelské právo pro další osobu. U práv souvisejících (zvukové či obrazové záznamy, databáze, rozhlas, televize) hovoříme o převodu translativním. Jedná se o stejný případ jako u převodu práva. Dále existují i nepravé licence, a ty vznikají na základě zákona. Pointou těchto smluv je, že vylučují protiprávnost užití díla. Dalším případem licencí jsou licence citační nebo licence pro zdravotně postižené. Právní úpravu licence můžeme najít v občanském zákoníku, a také zde existují licence výhradní nebo nevýhradní (Srstka a kol., 2019, s. 159-161).

4 POROVNÁNÍ ČINNOSTÍ PŘÍSLUŠNÝCH SPRÁVNÍCH ORGÁNŮ V RÁMCI PROSAZOVÁNÍ PRÁV A KOMPARACE EFEKTIVNOSTI JEJICH PROSTŘEDKŮ, KTERÉ MAJÍ K DISPOZICI

Od teoretické části je přesunuto k části praktické, kde bude vymezeno porovnání činností vybraných správních orgánů v rámci prosazování práv z duševního vlastnictví. Orgány, které budou porovnávány, jsou Úřad průmyslového vlastnictví, Celní správa České republiky, Česká obchodní inspekce a Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Činnosti k porovnání jsou zvoleny za minulý rok 2021. Poslední část praktické části tvoří komparace efektivnosti prostředků, které mají orgány k dispozici.

4.1 Porovnání činností

4.1.1 Činnosti Státní zemědělské a potravinářské inspekce

SZPI, jak již bylo zmíněno ve druhé kapitole, vykonává činnost kontrolní. Zaměřuje se na kontrolu tabákového zboží a potravin. Potravinu kontroluje jak při výrobě, tak i při uvedení na trh, kontroluje reklamy, stravovací zařízení a v neposlední řadě Státní zemědělská a potravinářská inspekce věnuje pozornost upozorněním, obdrženy od spotřebitelů nebo plynoucích z internetového systému RASFF (Systém rychlého varování pro potraviny a krmiva) (SZPI, 2022, s. 16).

V roce 2021 při kontrolách vyšly pozitivní výsledky, které značily, že Česká republika má stabilní a vysokou úroveň českých potravin. V tomto roce došlo k prozatím nejmenším problémům, které měly naplňovat cíle potravinového práva. Bylo znát, že se výrobci snažili dosáhnout uspokojení pro co největší okruh spotřebitelů, a že obrovské firmy více vyráběly určené speciální potraviny pro cílovou skupinu. Za rok 2021 probíhaly nejvíce kontroly v maloobchodech, a to z důvodu, že většina problémů je zjišťována právě u potravin v maloobchodech, na rozdíl například od kontrol u výrobců. V roce 2021 byly vytvořeny kvalitní podmínky pro kontrolu dálkového prodeje, a to z důvodu výskytu pandemie, kde lidé často využívaly tuto službu. Ostražitost byla vykonávána v oblasti reklam v souvislosti dálkového prodeje, stravovacích doplňků a zdravotních tvrzení. Roli také hrály ohlašovací povinnosti, které vymezuje vyhláška č. 172/2015 Sb., o informační povinnosti příjemce

potravin v místě určení. Hlášených potravin za rok 2021 bylo 272 681 a proběhlo na jejich základě 774 kontrol (SZPI, 2022, s. 17).

V následující tabulce je shrnuto, kolik proběhlo celkových kontrol za rok 2021 od inspektorů Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

Tabulka 2 – Počet celkových kontrol SZPI za rok 2021

VSTUPY	44 218
MALOOBCHODY	28 893
PROVOZOVNY SPOLEČNÉHO STRAVOVÁNÍ	8 911
VÝROBA	10 030
VELKOSKLADY	2 360
PRVOVÝROBA	1 160
OSTATNÍ	2 035
CELKEM	53 389

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy SZPI za rok 2021

V uplynulém roce proběhlo celkem 44 218 vstupů do podniků, které provozují potravinářství a společné stravování, dále do celních skladů a započítány jsou i kontroly internetových obchodů. Co se týká maloobchodů, zde bylo provedeno 28 893 kontrol, v provozovnách společného stravování proběhlo 8 911 kontrol, při výrobě proběhlo kontrol 10 030, ve velkoskladech se uskutečnilo 2 360 kontrol, při prvovýrobě došlo k 1 160 kontrolám a v oblasti, „ostatní“, kam je zahrnuta například přeprava a celní sklady, proběhlo kontrol 2 035 (SZPI, 2022, s. 19).

V tabulce 3 je zobrazeno, kolik bylo zjištěno nevyhovujících šarží potravin a dalších výrobků. Rozdělení šarží je zobrazeno pomocí míst, ve kterých byly šarže zjištěny. Nejvíce pochybností bylo zjištěno v oblasti maloobchodů (SZPI, 2022, s. 19).

Tabulka 3 – Nevyhovující šarže podle místa zjištění

MALOOBCHODY	2 719
VÝROBA	134
VELKOOBCHOD	83
OSTATNÍ	266
CELKEM	3 202

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy SZPI za rok 2021

Když bude na šarže zaměřeno z pohledu původu, nejnižší procento šarží bylo zjištěno u České republiky, kde výsledek činil 16,2 %. Vyšší podíl měly produkty pocházející ze zemí Evropské unie, kde počet byl 19,8 %. A nejvyšší procento šarží bylo zjištěno u produktů pocházejících ze třetích zemí (26,8 %) (SZPI, 2022, s. 18-20).

V následující tabulce jsou vymezeny produkty, u kterých docházelo k nejvíce zjištěným šaržím.

Tabulka 4 – Produkty, u kterých došlo k zjištění největších šarží

ČOKOLÁDA A SLADKOSTI	65,6 %
DRESINKY, SŮL, HOŘČICE, TEKUTÁ OCHUCOVADLA	57,9 %
OSTATNÍ A ZMRAZENÉ VÝROBKY	56 %
ŠKROBOVÉ VÝROBKY	50 %
POTRAVINÁŘSKÉ AROMATA	50 %
TĚSTOVINY	47,8 %
MRAŽENÉ KRÉMY A ZMRZLINY	45,4 %
MLÉČNÉ VÝROBKY	43,9 %
NÁPOJE BEZ ALKOHOLU	43,9 %
RYBY A VODNÍ ŽIVOČICHOVÉ	43,6

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy SZPI za rok 2021

Kontroly mikrobiologických nároků byly prováděny v laboratořích a některé z nich probíhaly i na místě kontroly (ve skladech či v místě prodeje). Rozbory produktů podle nároků vymezených nařízením Komise (ES) č. 2073/2005, o mikrobiologických kritériích pro potraviny, byly prováděny v akreditované laboratoři EUROFINS.CZ, s. r. o. Tato laboratoř dále zajistila i analýzu balených vod podle vyhlášky č. 275/2004 Sb., o požadavcích na jakost a zdravotní nezávadnost balených vod a způsobu jejich údržby, ve znění pozdějších předpisů, a podle vyhlášky č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů. Další mikrobiologické analýzy zajistily laboratoře Výzkumného ústavu veterinárního lékařství, v. v. i. v Brně a Státního veterinárního ústavu v Praze a Olomouci (SZPI, 2022, s. 21).

Další z činností, kterou vykonává SZPI, je provádění auditu. Cílem takového auditu je zkoumání funkčnosti opatření provozovatelů potravinářských podniků. Audit také napomáhá k vytvoření kompletního pohledu na reálné fungování podniků. V roce 2021 proběhlo 76 auditů. Nejvíce probíhaly kontroly při výrobě, dále v obchodech a v provozovnách společného stravování (SZPI, 2022, s. 41).

Další kompetencí Státní zemědělské a potravinářské inspekce je také kontrola zeměpisného označení a kontrola označení původu. V nařízení Evropského parlamentu a Rady Evropské unie č. 1151/2012 a v nařízení Evropského parlamentu a Rady ES č. 882/2004, je vymezeno, že u každého výrobce by mělo být přezkoumáno splnění specifikace potravin s chráněným zeměpisným označením nebo s označením původu. U výrobců se hodnotí dodržování popisu výrobku, což zahrnuje vymezení použitých surovin. Dále je SZPI oprávněna udělat na místě analýzu sensorických vlastností potravin, nebo má nárok si odebrat vzorek ke zkoumání v laboratoři. SZPI má také nárok kontrolovat oprávněnost užití označení při uvádění produktu na trh. K roku 2021 došlo k 98 kontrolám. Při kontrolách se hodnotilo 118 šarží a jen dvě z nich byly označeny za nedostatečné (SZPI, 2022, s. 41).

Jako dobrou zprávu lze uvést, že v roce 2021 došlo k 39 kontrolám produktů, které měly označení „Vyrobeno podle české cechovní normy“, a bylo zkontrolováno celkem 86 šarží, kde u žádné šarže nebylo zjištěno nedodržení jakosti a požadavků, vyplývajících z českých cechovních norem. Pouze u dvou šarží došlo k posudku, kde výrobce na nálepce neuvedl skutečnost, že produkt je vyroben dle českých cechovních norem. Došlo také ke kontrolám produktů s etiketou „Regionální potravina“, kde došlo ke 130 kontrolám a bylo analyzováno 86 šarží, kde neuspěly tři (SZPI, 2022, s. 40-41).

Další kontrola prováděna Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí je kontrola tabákových výrobků. Za rok 2021 proběhlo 85 kontrol u 46 osob. U šesti kontrol bylo zjištěno, že se jedná o nedodržení požadavků na zaznamenání převzetí, přesun a odeslání produktů sklady, které byly způsobeny lidskou chybou nebo špatnou domluvou u internetových procesů (SZPI, 2022, s. 45).

V roce 2021 došlo k prozatímnímu nejvyššímu počtu kontrol internetového obchodu, a to hlavně z důvodu COVID pandemie. Kontrolována byla jak ochrana spotřebitele, tak i dodržení předpisů potravinového práva. SZPI při kontrolách využila jak běžné nástroje a metody, tak i speciální nástroje, jako například nákup pod jinou identitou. Ke konci roku 2021 bylo zaznamenáno 1 254 kontrol. Z toho ve 413 případech byla kontrola provedena pomocí kontrolních nákupů z daných e-shopů nebo sociálních sítích. Ve většině případů se jednalo o kontroly, které byly prováděny na základě obdrženého upozornění od spotřebitelů. Při kontrolách docházelo k největšímu počtu kontrol u stravovacích doplňků. Produkty často nepochází z České republiky, ale ani ze zemí z Evropské unie. Jelikož jsou České kontrolní pro svůj výkon omezeny územní působností, SZPI vytvořila web potravinyaprapyri.cz, který na jednom místě vymezuje rizikové webové stránky za účelem ochrany spotřebitele (SZPI, 2022, s. 47-48).

Kontrola reklamy je vymezena v zákoně č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy. Kontrole podlehly subjekty jako jsou zadavatelé, zpracovatelé a osoby šířící reklamy. Za rok 2021 proběhlo 88 kontrol. Nevyhovující výsledky se vyskytovaly u kontrol stravovacích doplňků. K porušení jednání došlo hlavně při uvádění nepravdivých informací o potravinách v reklamě, které byly v rozporu s nařízením EU č. 1169/2011, o poskytování informací o potravinách spotřebitelům a také byly v rozporu s nařízením ES č. 1924/2006, o výživových a zdravotních tvrzení při označování potravin. Přestupky se často týkaly léčebných či preventivních účinků proti nemoci COVID (SZPI, 2022, s. 49).

Jednou z dalších kompetencí SZPI je ukládat opatření. Opatření se týkají odstranění nedostatků a obsahují například zákaz prodeje, zničení či změnu označení potravin nebo opatření může zahrnovat nakázání laboratorního rozboru před uvedením potravin na trh. SZPI v roce 2021 uložila 13 704 opatření, kde se nejčastěji jednalo o opatření k odstranění nedostatků a o opatření k provedení rozboru a uložení povinnosti podle zákona č. 40/1995 Sb. o regulaci reklamy. SZPI také v minulém roce uložila celkově 11 258 zákazů ve výši 58 828 714 Kč, z toho bylo u výrobců potravin uloženo 108 zákazů ve výši 6 319 908 Kč a v obchodech bylo

nakázáno 9 816 zákazů v hodnotě 51 091 361 Kč. Zbytek pokut byl uložen u jednotlivých potravin (SZPI, 2022, s. 50-51).

V oblasti právní, bylo v minulém roce ukončeno 2 407 správních řízení vedených s provozovateli potravinářských podniků, kde došlo k uložení pokut ve výši 90 248 500 Kč. Ve správních řízení o přestupcích byla taktéž nakázána povinnost nahradit náklady správního řízení ve výši 323 000 Kč. V následující tabulce je sepsán souhrn nejčastějších správních jednání, kde v prvním sloupečku jsou vymezeny nařízení a zákony, které byly narušeny, v druhém sloupečku, o jaké případy se jednalo a v posledním sloupečku je počet uskutečněných řízení (SZPI, 2022, s. 76-77).

Tabulka 5 - Souhrn správních řízení

Nařízení ES č. 852/2004	Nedodržení hygienických požadavků při uvádění potravin do oběhu	1 057
	Nedodržení postupů založených na systému HACCP	391
Nařízení ES č. 178/2002	Uvádění na trh škodlivých potravin pro zdraví	182
Nařízení EU č. 1169/2011	Uvádění špatných informací	516
Zákon o potravinách	Nedodržení dané teploty při uchování potravin	73
	Porušení nahlašovací činnosti	438
	Nevyřazení nevyhovujících potravin	224
	Nezabezpečení dokladů o původu potravin	122
	Uvádění potravin do oběhu s proším datem trvanlivosti	740
	Neoddělení potravin s proším datem trvanlivosti	825
Zákon o vinohradnictví a vinařství	Nedodržení označení produktu	37
	Porušení požadavků na uvádění do oběhu	129
	Špatný způsob vedení evidenčních knih	90
Nařízení ES č. 1308/2013	Nedodržení požadavků norem u ovoce a zeleniny	123
	Uvádění na trh výrobky z vinné révy, které nebyly povoleny	46
Zákon č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy	Počet správních řízení	100

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy SZPI za rok 2021

K roku 2021 získalo právní moc 108 rozhodnutí Ústředního inspektorátu SZPI o odvolání proti rozhodnutí inspektorátu, které jednalo o uložení pokut provozovatelům potravinářských podniků. V 50 případech došlo k potvrzení napadeného rozhodnutí, v 46 případech došlo ke změně rozhodnutí, v 10 případech bylo napadení zrušeno a vráceno k novému projednání, v jednom případě bylo řízení zrušeno a v posledním případě bylo podáno odvolání. Dále v roce 2021 krajské soudy ve správním soudnictví rozhodly o 38 žalobách proti rozhodnutí Ústředního inspektorátu SZPI. Ve 29 případech byla žaloba zamítnuta a v 9 případech bylo rozhodnutí Ústředního inspektorátu SZPI soudem zrušeno a vráceno k dalšímu přezkoumání. Dalším, co nabylo právní moci v roce 2021 bylo 10 rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, zaměřených na rozhodnutí Ústředního inspektorátu SZPI (SZPI, 2022, s. 76-77).

V roce 2021 se SZPI také podílela na vzniku třech nových zákonů, spolupracovala na novelizacích zákonů a vyhlášek a v neposlední řadě se podílela na tvorbě právních předpisů Evropské unie. Došlo také k několika spolupracím s jinými institucemi, jako například s Ministerstvem zemědělství ČR a s Ministerstvem průmyslu a obchodu ČR v oblasti poskytování informací podnikatelům o požadavcích na výrobky a informací o fungování trhu v odvětví volného pohybu produktů. Dále se SZPI připojila do řešení konfliktů, které se týkaly nekalých obchodních praktik, a to pomocí systému CPCS – Consumer Protection Cooperation System. Dalším systémem, ve kterém je SZPI byla zapojena, je systém SOLVIT, v němž dochází ke spolupráci členských států za cílem vyřešit problémy, které vznikají na základě nesprávné aplikace právních předpisů v oblasti trhu ze strany orgánů státní správy. Další institucí, se kterou SZPI v roce 2021 spolupracovala, je Generální ředitelství cel, a to při kontrolách potravin dovážených ze třetích zemí. Nejvíce docházelo ke kontrolám vína. A dalšími institucemi, se kterými SZPI navázala v roce 2021 úzce spolupráci, jsou Státní veterinární správa, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělství, Státní zdravotní ústav, také s Úřadem průmyslového vlastnictví, kde navazovala na činnost kontroly dodržování práv duševního vlastnictví, a to hlavně v případech označení potravin. Následujícími institucemi jsou Správa státních hmotných rezerv, Potravinářská komora ČR, Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR a můžeme jmenovat spoustu dalších orgánů. V roce 2021 proběhla spolupráce s Národní protidrogovou centrálou služby kriminální policie a Policií ČR, a to při kontrolách potravin, kde mohlo dojít k výskytu omamných a psychotropních látek (SZPI, 2022, s. 77-80).

4.1.2 Činnosti České obchodní inspekce

Z druhé kapitoly je vymezeno, že Česká obchodní inspekce je jedním z orgánů vykonávající dozor nad trhem, zaměřuje se na podporu rozvoje trhu Evropské unie, chrání práva spotřebitelů a dohlíží na ochranu zájmů hospodářských subjektů. Cílem inspekce je tedy zabezpečit ochranu práv spotřebitelů a společenských zájmů při uvádění produktů či služeb na trh. ČOI svoje kompetence třídí do 5 skupin: první skupinou je ochrana práv, druhá skupina zahrnuje poradenství a pomoc spotřebitelům, třetí skupinu formuje spolupráce na národní či mezinárodní úrovni. Předposlední a poslední skupinu tvoří prestiž a optimalizace úřadu (ČOI, 2022, s. 8).

Při kontrolách se Česká obchodní inspekce zaměřuje na kontrolu právnických nebo fyzických osob, které na trhu nabízejí, prodávají, dodávají nebo uvádějí produkty, služby či vykonávají jinou činnost definovanou v zákoně o České obchodní inspekci nebo definovanou ve zvláštním právním předpisu. Další kompetencí, kterou ČOI má, je uložení opatření k odstranění nedostatků, eventuálně má nárok realizovat rozbory, zda produkty splňují podmínky, které splňovat mají. ČOI má právo také uložit sankční opatření nebo opatření, které zamezuje volnému pohybu zboží na trhu. Inspekce se také může podílet na spolupráci s jinými institucemi veřejné správy a podílí se společně na tvoření právních předpisů. Jednou z dalších činností, kde se může Česká obchodní inspekce zapojit, je při mimosoudním řešení spotřebitelských sporů, to vymezuje Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/11/EU ze dne 21. 5. 2013 a nařízení ES č. 2006/2004 a směrnice 2009/22/ES (ČOI, 2022, s. 8-9).

V příloze A jsou sepsány zákony, kterými se Česká obchodní inspekce řídí. Je důležité dodat, že se ČOI řídí i několika nařízeními Evropského parlamentu a Rady ES/EU (ČOI, 2022, s. 9-10).

V roce 2021 byla kontrola ve velkém množství zaměřena na nabídky a prodej dýchacích prostředků, které měly napomáhat ochraně dýchacích cest. Dále byla velká část kontrol věnována ochraně spotřebitelů, jelikož ti z důvodu pandemie začali využívat ve velkém množství nákup před internet, kde dochází často ke klamání spotřebitele. Další kontroly byly zaměřeny na lokální problémy, v řešení byly i podněty obdržené od spotřebitelů a v neposlední řadě poskytovala ČOI informace určené spotřebitelům (ČOI, 2022, s. 11).

V následující tabulce je vymezeno, kolik proběhlo kontrol na základě porušení zákonů a jaké měly výsledky.

Tabulka 6 - Souhrn kontrol a zjištěných porušení podle zákonů

ZÁKON Č.	NÁZEV	KONTROL CELKEM	KONTROLY SE ZJIŠTĚNÍM	V %
634/1992 Sb.	O ochraně spotřebitele	16 876	5 859	34,7
477/2001 Sb.	O obalech	5 732	172	3
65/2017 Sb.	O ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek	4 848	258	5,3
22/1997 Sb.	O technických požadavcích na výrobky	3 456	597	17,3
353/2003 Sb.	O spotřebních daní	3 146	13	0,4
90/2016 Sb.	O posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh	2 460	1 255	51,0
311/2006 Sb.	O pohonných hmotách	1 473	20	1,4
102/2001 Sb.	O obecné bezpečnosti výrobků	1 217	21	1,7
255/2012 Sb.	O kontrole	944	287	30,4
Safety Gate	Vyhledávání výrobků zaznamenaných v Safety Gate	824	0	0
206/2015 Sb.	O pyrotechnice	206	54	26,2
223/2016 Sb.	O prodejní době v obchodech	171	3	1,8
542/2020 Sb.	O výrobcích s ukončenou životností	166	21	12,7
253/2008 Sb.	O některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti	117	32	27,4
201/2012 Sb.	O ochraně ovzduší	70	1	1,4
247/2006 Sb.	O omezení provozu zastávek a některých jiných provozoven v noční době	41	0	0
259/2014 Sb.	O prekurzorech výbušnin	18	0	0
370/2017 Sb.	O platebním styku	10	0	0

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy České obchodní inspekce za rok 2021

V následující tabulce 7 jsou zahrnuty vybrané oblasti, ve kterých došlo k nejvíce kontrolám a v tabulce 8, jsou rozděleny kontroly podle území inspektorátů.

Tabulka 7 – Souhrn kontrol ve vybraných oblastech

Oblast kontroly	Počet kontrol	Kontroly se zjištěním	Zjištění porušení v %
Prodejní ceny	9 425	3 780	40,1
Informační povinnosti	4 473	1 691	37,8
Slevy	2 580	944	36,6
Obuv a textil	2 164	977	45,1
Služby	230	118	51,3
Kontrola tržnic a stánkových obchodů	198	130	65,7

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy České obchodní inspekce za rok 2021

Tabulka 8 – Přehled kontrol rozdělených podle inspektorátů

Inspektorát ČOI	Počet kontrol	Kontroly se zjištěním	Zjištění v %	Uložení sankcí	Výše sankcí v Kč
Středočeský a Praha	1 920	903	47	555	12 667 700
Jihočeský a Vysočina	2 702	893	33	748	6 728 500
Plzeňský a Karlovarský	3 304	1 291	39,1	1 136	19 008 500
Ústecký a Liberecký	1 980	851	43	721	7 208 500
Královehradecký a Pardubický	2 963	895	30,2	930	13 129 000
Jihomoravský a Zlínský	2 401	1 152	48	1 012	15 199 000
Olomoucký a Moravskoslezský	3 025	1 646	54,4	1 189	6 572 900
CELKEM	18 295	7 631		6 291	80 511 100

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy České obchodní inspekce za rok 2021

Co se týče spoluprací, těch proběhlo v minulém roce konkrétně 481. Nejvíce Česká obchodní inspekce spolupracovala s Policií ČR a provedli společně 190 kontrol. Druhou institucí,

se kterou ČOI spolupracovala, jsou živnostenské úřady a společných kontrol za předešlý rok proběhlo 167. S celní správou proběhlo 32 a s městskou policií 8 kontrol. Další orgány, se kterými ČOI navázala spolupráci, jsou orgány ochrany veřejného zdraví (hygiena), hasičský záchranný sbor, Český telekomunikační úřad, Česká inspekce životního prostředí, Obecní úřady, Ministerstvo kultury ČR a orgány sloužící pro sociálně-právní ochranu dětí (ČOI, 2022, s. 14).

V minulém roce 2021 došlo k přijetí 10 252 podnětů ke kontrole. Na jejich základě bylo provedeno celkem 2 724 kontrol, což tvoří 14,9 % z celkového počtu. U 1 755 kontrol došlo k zjištění porušení právních předpisů. Nejvíce se kontrolovaly internetové obchody, nekalé praktiky, nedodání zboží nebo problematika reklamací. Kontrol zaměřených na porušení práv k duševnímu vlastnictví proběhlo 93 (ČOI, 2022, s. 16).

V roce 2021 docházelo i ke kontrolám, které byly zaměřeny na nabídky, prodeje a skladování výrobků, jež narušovaly práva k duševnímu vlastnictví. Tato kontrola má kladné ohlasy od hospodářských subjektů, které vlastní práva k ochranným známkám, vzorům atd. Nejvíce přínosné kontroly jsou v oblastech hranic s Německem a Rakouskem, především se to týká krajů Karlovarského, Plzeňského, Libereckého a Ústeckého. V uplynulém roce došlo k 699 kontrolám, kde bylo zjištěno 516 závad a z toho bylo u 275 kontrol zaregistrováno porušení zákazu nabízení, skladování nebo prodeje produktů, porušující práva z duševního vlastnictví. Padělků bylo v kusech 29 443 a jejich hodnota činila 61 764 645 Kč. Mezi padělky řadíme výrobky z oblasti textilu, hraček pro děti, audia, obuvi a další. K porušování duševního vlastnictví často dochází z toho důvodu přesouvání nabídky a prodeje výrobků z tržnic na internet. Jednotlivé inspektoráty při kontrolách využívali spolupráce s jinými institucemi. Mezi nejčastější orgán řadíme Policii ČR, kde společně vyřešili 32 případů, dále Cizineckou policii, kde pracovaly společně na 7 případech a s Celní správou, kde vyřešily dva případy. Na základě vyrozumění celních orgánů dle zákona č. 355/2014 Sb., o působnosti orgánů Celní správy ČR v souvislosti s vymáháním práv duševního vlastnictví, přebrala ČOI od správy celkem 2 731 produktů v hodnotě 1 589 996 Kč. Produkty mohou posloužit jako důkazní prostředek při řízení o porušení zákona ochrany spotřebitele (ČOI, 2022, s. 29-31).

Kontrola internetového obchodu byla za minulý rok vyčíslena na 1 900 kontrol, při kterých došlo k zjištění porušení práv u 1 288 případů. Nejčastěji došlo k porušení zákona č. 634/1993 Sb., o ochraně spotřebitele, a to při příležitostech, kdy prodávající dostatečně neinformoval spotřebitele o rozsahu a uplatnění práva z vadného plnění (reklamace), spolu s informacemi,

kde lze právo uplatnit. Druhým nejopakovatelnějším porušením bylo ustanovení, které se zaměřovalo na povinnosti prodávajícího o informování spotřebitele o mimosoudním řešení. A třetím případem, kdy došlo k největšímu podílu porušení, bylo při užívání nekalých praktik (ČOI, 202, s. 31).

Během posledního týdne v říjnu roku 2021 proběhla celostátní kontrola, při které spolupracovaly Česká obchodní inspekce, Police ČR a další orgány veřejné správy, orientovaná na nabídku, prodeje a podávání alkoholu mladistvým osobám. Během týdne proběhlo 108 kontrol, kde u 50 případů bylo zjištěno porušení právního předpisu a z toho u 21 případů došlo k podání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let (ČOI, 2022, s. 34).

V roce 2021 ČOI uložila v 8 případech opatření, které jednalo o zákaz prodeje pohonných hmot, protože nesplňovaly požadavky. Tyto opatření uložila na základě zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci (ČOI, 2022, s. 37).

Výsledky kontrol, které proběhly v jednotlivých krajích, jsou následující. Inspektorátem Středočeského kraje a hlavního města Prahy bylo provedeno několik kontrol, které se dělily do 7 oblastí. Jednou z nich byla kontrola padělků, kde kontrola probíhala na známé tržnici SAPA, ve spolupráci s Celní správou. Kontroly proběhly 3 a ve všech bylo zjištěno porušení práv duševního vlastnictví. Další 3 oblasti byly bez zjištění nedostatků a u třech došlo ke skoro 100% zjištění porušení. Inspektorát Jihočeský a Vysočina se zaměřily na tři oblasti, kde ani v jedné nedošlo k 100 % zjištění porušení. Inspektorát Plzeňského a Karlovarského kraje, se zaměřil na tři oblasti, kde u všech došlo k 100% zjištění porušení práv. Jednalo se o kontrolu Radiových zařízení, Světelných vánočních řetězů a CBD produktů. U inspektorátu Královehradeckého a Pardubického došlo ke kontrolám ve třech oblastech. Kontrolována byla akce HORY, dále prodej alkoholu mladistvým a dobíjecí stanice pro elektromobily. U akce HORY nedošlo k žádnému porušení, u prodeje alkoholu bylo z 51 kontrol zjištěno porušení v 26 případech a u dobíjecích stanic došlo k zjištěným problémům u 2 kontrol z 5. Inspektorátem Jihomoravského a Zlínského kraje bylo vykonáno několik kontrol roztríděných do 3 oblastí. Kontrole podlely autobazary, e-shopy s textilem a magnetické kuličky pro děti. U magnetických kuliček došlo k 7 zjištění ze 7 kontrol, u e-shopů došlo k 68 zjištěním ze 119 a u autobazaru došlo ke 3 zjištěním z 6. Dále se také soustředily na kontrolu padělaného zboží, a to na tržnici Olomoucká. Šlo o padělky v podobě roušek. Další kontrola proběhla na tržnici ASIA Bazar v Hatích. Této kontroly se účastnila navíc i Policie ČR a osoba způsobila k otevírání nebytových prostorů. Při této kontrole bylo zadrženo 4 660 kusů padělků textilií,

galanterie a obuvi v hodnotě 23 701 999 Kč. Olomoucký a Moravskoslezský inspektorát se zaměřil na 4 oblasti, kde u dvou došlo k 50% zjištění porušení práv (kontroly hraček a stavebních výrobků), u jedné došlo k 100% porušení práv (kontrola termostatů) a u poslední oblasti došlo k porušení na 67,6 % práv (ČOI, 2022, s. 40-44).

Od roku 2016 je ČOI zmocněna provádět i mimosoudní jednání, a to na základě zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele. Za rok 2021 bylo podáno 3 796 návrhů k zahájení mimosoudního řízení. Návrhy se často týkaly sporů spojených s reklamací zboží a v roce 2021 došlo k většímu množství počtu návrhů spojených s nedodáním předem zaplaceného zboží z internetu. V tabulce 9 je shrnuto, kolik bylo přijato návrhů a jak každý dopadl (ČOI, 2022, s. 50).

Tabulka 9 – Počet a průběh řešených návrhů mimosoudního řešení

CELKEM PŘIJATÝCH NÁVRHŮ	3 796
ZPĚTVZETÍ	465
ODMÍTNUTO	1 076
DOHODA STRAN	1 115
UPLYNUTÍ LHŮTY 90 DNŮ	990
PROBÍHAJÍCÍ ŘÍZENÍ	150

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy České obchodní inspekce za rok 2021

Co se týká právního oddělení, tak v roce 2021 bylo hlavním úkolem připravit rozhodnutí Ústředního inspektorátu ČOI o odvolání proti jednotlivým rozhodnutím inspektorátů a zastupování ČOI ve správních řízeních. Právní oddělení také navíc poskytovalo agendu přeshraniční spolupráce dle nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 2017/2394 o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování právních předpisů na ochranu zájmů spotřebitelů (ČOI, 2022, s. 52).

4.1.3 Činnosti Celní správy České republiky

Celní správa ČR je správním orgánem, a zároveň ozbrojeným bezpečnostním souborem, který má v kompetencích zajišťování veřejné služby a koná státní správu v oblasti cel a vybraných daní a provádí činnosti ve prospěch státu. Celní správa ČR je dále oprávněna

zasahovat při porušování práv v oblasti duševního vlastnictví. Porušování je sledováno a postup vymáhání je používán při celním řízení v rámci provádění kontrol zboží, které je dováženo ze třetích zemí. Co se týká kontrol na trhu České republiky, dochází ke kontrolám tržnic a jiných stánkových prodeji. Celní správa ČR může plnit i funkci při konání trestného řízení, kde je jejím cílem odhalit padělky, napodobeniny a odhaluje nelegální výroby, sklady a provozy. Za rok 2021 bylo zajištěno 421,3 tisíc kusů zboží a jejich hodnota je 585,7 mil. Kč (Ministerstvo financí, 2022, s. 3, 30).

I přes pandemickou situaci zadržela Celní správa ČR v celním řízení za uplynulý rok 243 007 kusů zboží v hodnotě 206,7 mil. Kč (ceny jsou vyjádřeny v cenách originálních produktů). Nejvíce se zadržovalo zboží textilního původu, a to na základě dlouhodobé kontrolní akce, která započala už při obdržení upozornění od Evropského úřadu proti podvodům a dále byl rozsah kontrolní akce rozšířen o další poznatky, které vyplynuly z vlastní činnosti celní správy. Kontrola byla zaměřena na dovoz pomocí kamionové přepravy z Turecka, kde došlo k zadržení desítek tisíc kusů textilií. Dále velkou část tvořily kontroly zásilek objednaných na internetu, které byly dováženy ze třetích zemí. V následující tabulce jsou zahrnuty kategorie s nejvyšším počtem zadrženého zboží (Ministerstvo financí, 2022, s. 30).

Tabulka 10 – Zboží zadrženo celní správou při celním řízení

ZBOŽÍ	POČET KUSŮ	HODNOTA ZBOŽÍ V MIL. KČ
Oblečení	54 000	114
Oděvní doplňky	13 500	2,2
Příslušenství mobilních telefonů	5 400	2,3
Hračky	4 600	3,2
Hodinky	více než 1000	více než 45

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy Celní správy ČR za rok 2021

Na vnitrostátním trhu došlo za rok 2021 k zadržení 157 582 kusů zboží, které bylo podezřelé z porušování práv duševního vlastnictví, v hodnotě 302 mil. Kč (hodnota opět vyjádřená v cenách originálních výrobků). Za rok 2021 proběhly čtyři regionální a dvě celostátní naplánované kontrolní akce, které se zaměřily na padělky herbicidních přípravků, dále na zboží, které bylo podezřelé z porušování autorských práv a na padělky vyskytující se na tržnicích nebo v kamenných obchodech. Celní správa ČR byla také navíc zapojena při mezinárodní kontrolní akci, kterou vedl Europol ve spolupráci s francouzskou celní správou a akce byla zaměřena

na padělané hračky, které byly uloženy ve skladu známého internetového obchodu. Při akci bylo zadrženo přes 1000 kusů hraček V tabulce 12 jsou zahrnuty druhy zboží, které byly v roce 2021 nejvíce zadržovány v oblasti vnitrostátního trhu (Ministerstvo financí, 2022, s. 31).

Tabulka 11 – Zboží zadrženo celní správou v rámci vnitrostátního trhu

ZBOŽÍ	POČET KUSŮ	HODNOTA ZBOŽÍ V MIL. KČ
Hračky	42 500	15
Oblečení	41 000	79
Sportovní obuv	11 800	38
Kabelky, batohy, oděvní doplňky	xxx	xxx

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy Celní správy ČR za rok 2021

Celní správa ČR konstatuje, že výsledky kontrol jsou negativně ovlivněny metodou prodeje. Padělané zboží se na prodejně totiž často nenabízí ve velkém množství, ale jen v řádě kusů. Na tržnicích to pak probíhá tak, že vystaveno je pravé zboží, a padělané zboží se nachází v ukrytých skladech, kam se kupující dostane na pozvání prodejce. Dále co Celní správa ČR konstatuje je, že padělky jsou také nabízeny pomocí internetu, a to prostřednictvím soukromých skupin (například Facebook), nebo metodou droppshipping, která představuje prodej zahraničního zboží rovnou zákazníkovi (Ministerstvo financí, 2022, s. 31).

Celkové příjmy Celní správy ke konci roku činily 163 862,1 mil. Kč. Velkou část výše tvořili spotřební a energetické daně (Ministerstvo financí, 2022, s. 6-7).

Celní správa ČR v minulém roce obdržela 15 podání, která upozorňovala na původ zboží. Jedenáct žádostí bylo zamítnuto nebo u nich bylo zastaveno řízení a dále byly vydány tři upozornění na původ. V roce 2021 neproběhlo žádné řízení o opravném prostředku. Celní správa ČR za uplynulý rok vydala 1 263 povolení a u správy je přihlášeno 1 346 vývozců (Ministerstvo financí, 2022, s. 12).

V oblasti dovozu a vývozu bylo z České republiky nejvíce vyváženo na Slovensko, do Německa a Maďarska a dováženo z Evropské unie do České republiky bylo ze Slovenska, Německa a Rakouska (Ministerstvo financí, 2022, s. 21).

V kontrolní činnosti se Celní správa ČR zaměřuje na více oblastí, než je jen duševní vlastnictví. V tabulce 12 je shrnuto, jaké proběhly v roce 2021 kontroly.

Tabulka 12 – Souhrn kontrol prováděny Celní správou ČR za rok 2021

	Kontroly po propuštění zboží	Postup k odstranění pochybností	Daňová kontrola	Nefiskální kontroly	Kontrola údajů Intrastatu
Zahájených kontrol	401				477
Ukončených kontrol	400	1 848	575		478
Kontroly s pozitivním výsledkem	323				433
Efektivnost kontrol (v %)	80,8				90,6
Zjištění únik na cle, daních a poplatcích (v mil. Kč)	44,6				
Ukončených s rozdílem		853	435	882	
Celkem kontrol				14 674	

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy Celní správy ČR za rok 2021

V minulém roce bylo zjištěno nejvíce porušení právních předpisů při uvádění nesprávné sazby zboží a nesprávného původu zboží. Vedle kontrol s fiskálním zaměřením proběhly tři kontroly zaměřené na vývoz zboží dvojího užití a na obchodování s vojenským materiálem. U všech kontrol bylo zjištěno porušení právních předpisů. Při daňových kontrolách bylo vyměřeno 163,7 mil. Kč a vráceno 1,3 mil. Kč daňovým činitelům. Kontrola nefiskální zahrnuje kontroly omezení prodeje vybraných výrobků, podmínky povolení vybraných výrobků, výrobu a úpravu lihu, značení tabákových výrobků a lihu a dopravu v oblasti spotřební daně. Pojem Intrastat můžeme chápat jako statistický systém sběru dat, který pojednává o obchodu se zbožím mezi členskými státy. Kontrola v roce 2021 byla zaměřena právě na subjekty, které nesplňovali podání údajů pro Intrastat, i přes to, že je to jejich povinnost (Ministerstvo financí, 2022, s. 26-29).

V roce 2021 započala Celní správa ČR 662 trestních řízení. Řízení byla vedena z důvodu podezření z 679 trestných činů. Jenom Policii České republiky bylo od Celní správy předáno 178 trestních spisů a státnímu zástupci bylo předáno 33 spisů v rámci zkráceného řízení. Odloženo bylo 443 spisů a zbylé spisy byly buď předány někomu jinému, nebo se na nich stále pracuje (Ministerstvo financí, 2022, s. 38).

V okruhu bezpečnosti výrobků a potravin bylo za rok 2021 hlášených 306 upozornění, přičemž se v 210 případech potvrdilo podezření, že výrobek nesplňuje bezpečnost, řádné

označení nebo neobsahuje potřebnou dokumentaci. Nejvíce oznámení se posílalo České obchodní inspekci a Státnímu ústavu pro kontrolu léčiv. V odvětví bezpečnosti neživočišných potravin bylo řešeno 453 zásilek. Na těchto případech spolupracovala Celní správa ČR se SZPI. U 163 zásilek hrozila rizika a tři ze zásilek nebyly celní správou propuštěny do volného oběhu. V rámci dalších kontrol potravin bylo vyřešeno 60 případů, kde jen jeden případ byl nevyhovující. V odvětví jakosti potravin Celní správa ČR nahlásila Státní zemědělské a potravinářské inspekci 75 případů, kde všechny výsledky byly přijatelné. SZPI nahlásila Celní správě ČR 115 zásilek, kde jedna zásilka nebyla puštěna do volného oběhu (Ministerstvo financí, 2022, s. 43).

Celní správa ČR byla zapojena do operace „S‘CARE FACE“, která proběhla mezi lednem a únorem roku 2021, kde došlo ke zkontrolování 170 celních prohlášení. Z toho se v sedmnácti případech odebraly vzorky, kde u sedmi z nich byly zjištěny špatné výsledky. Dále v 64 případech byly poslány žádosti o stanoviska k případům České obchodní inspekci a Státnímu ústavu pro kontrolu. Z 64 případů nebylo do oběhu puštěno 34 zásilek (jednalo se o roušky a respirátory v hodnotě 15,4 mil. Kč) (Ministerstvo financí, 2022, s. 43-44).

V minulém roce vyřídilo Generální ředitelství cel 3 256 dozorčích a opravných prostředků. Z oblasti duševního vlastnictví byly v takovéto míře: odvoláních z roku 2020, která nebyla dořešena, bylo k 1. lednu 2021 patnáct, nově přijatých za rok 2021 bylo osmdesát dva, vyhověno bylo z toho třinácti odvoláním, zastaveny byly dva případy a zamítnuto jich bylo padesát šest. Ke konci roku jich bylo nevyřízených ještě dvacet šest (Ministerstvo financí, 2022, s. 45).

4.1.4 Činnosti Úřadu průmyslového vlastnictví

Z druhé kapitoly je známo, že Úřad průmyslového vlastnictví plní důležitou funkci v oblasti duševního vlastnictví. Jeho kompetencí je udělovat patenty na výlezy, rozhodovat o udělení ochrany na průmyslové a užité vzory a poskytovat ochranu polovodičovým výrobkům. Úřad dále plní funkci známkového úřadu, rozhoduje o zápisech označení původu a řídí ústřední fond světové literatury. Může být součástí i mimosoudního jednání.

Patentových přihlášek za rok 2021 bylo podáno 541. Z toho dvanáct procent bylo z oboru zábavy a zdraví, dalších dvanáct procent bylo z oboru doprava a skladování a sedm procent bylo z kategorie optika a měření. Z pohledu přihlašovatele se v 29 % jednalo o české vysoké školy a výzkumné ústavy (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 12).

V minulém roce bylo dohromady uděleno 574 patentů, z čehož 130 patentů bylo uděleno univerzitám a vysokým školám a zbytek patentů (444) bylo z 91 % uděleno místním přihlašovatelům. Na území České republiky bylo ke konci roku 2021 platných 51 tisíc patentů (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 14).

Příhlášek na ochranu užitečných vzorů bylo oproti patentu více. Je známo, že získat ochranu na užitečný vzor je snazší než získat patent, a i co se týká časového hlediska, má vzor mnohem kratší dobu řízení o udělení ochrany. V roce 2021 bylo podáno 1 104 přihlášek. Z celkového počtu bylo 95 % přihlášek podaných domácími přihlašovatelí a okolo 60 přihlášek bylo podáno zahraničními přihlašovatelí. Zahraniční přihlašovatelé byli ve většině případů ze Slovenska. Úřad uvedl do rejstříku za minulý rok 951 užitečných vzorů a celkový počet platných vzorů na území ČR činil ke konci roku 7 052 (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 17).

Na ochranu průmyslového vzoru bylo za uplynulý rok podáno 177 přihlášek. Příhlášky obsahovaly 608 vzorů. Většina žádostí opět pocházela od domácích přihlašovatelů. V roce 2021 zapsal Úřad 261 průmyslových vzorů, které zahrnovaly 1 020 vzorů. Ve prospěch domácích přihlašovatelů proběhlo 215 zápisů, 46 zápisů proběhlo ve prospěch zahraničních přihlašovatelů a 54 přihlášek bylo zamítnuto. Ke konci roku 2021 bylo v platnosti na území našeho státu 2 373 zápisů průmyslových vzorů (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 18).

Příhlášek ochranných známek bylo v minulém roce podáno 7 669, z toho bylo 7 109 přihlášek podaných místními přihlašovatelí a zbytek byl podán zahraničními přihlašovatelí. Do rejstříku bylo zapsáno za minulý rok dohromady 6 049 ochranných známek. Dále bylo také k Úřadu podáno 267 mezinárodních přihlášek o zápis ochranné známky a 1 398 jich bylo pro ČR mezinárodní cestou zápisu vyznačeno. Přiznáno ke konci roku bylo 1 533 mezinárodních ochranných známek. Celkový součet na konci roku 2021 činil více než 1,86 milionu ochranných známek platných na území České republiky (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 20).

Ke konci roku 2021 bylo v ČR platných 6 312 ochranných známek na označení původu a zeměpisného označení, a z toho 199 ochranných známek bylo na žádost místních přihlašovatelů. V uplynulém roce došlo k dokončení zápisu zeměpisného označení, a to na zápis s názvem „Český modrý mák“. Název byl zapsán v únoru 2021 v Úředním věstníku EU a byl prováděn pomocí nařízení Komise EU č. 2021/147 (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 21).

V oblasti sporných řízení bylo k Úřadu podáno celkem 478 námitek, které byly založeny na principu právech třetích osob. Námitky se týkaly právech na ochranné známky a jedním

z nejčastějších důvodů námitek bylo tvrzení podobnosti. Úřad vydal ke konci roku 493 rozhodnutí. Dále Úřad přijal 40 připomínek, týkajících se poukázání na nedostatečné rozlišení přihlašovacích označení do rejstříku ochranných známek, nebo poukazoval na jejich klamavost. Dalším, co Úřad obdržel, bylo 45 návrhů týkajících se zrušení ochranné známky. Důvodem většiny návrhů bylo, že se známka řádně nevyužívala. Za uplynulý rok Úřad vyřešil 54 návrhů na zrušení ochranné známky. A v poslední řadě Úřad obdržel 72 návrhů na prohlášení ochranné známky za neplatnou a na konci roku jich posoudil 81 (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 22-23).

V roce 2021 bylo podáno 265 opravných prostředků – rozkladů a v opravných řízení bylo prošetřeno 281 rozhodnutí vydaných Úřadem (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 23).

V oblasti právní činnosti zástupci Úřadu hájili Úřad před soudy jak v civilních sporech, tak v řízeních o správních žalobách. Proti rozhodnutí předsedy Úřadu bylo podáno 34 správních žalob, a to k Městskému soudu v Praze. Městský soud rozhodl dohromady o 50 správních žalobách, kde byly zahrnuty i žaloby z předešlých let. V 37 případech soud žaloby zamítl a v šesti případech žalobám vyhověl a tím zrušil rozhodnutí Úřadu. Jednu žalobu pak soud odmítl a u šesti zastavil řízení. Úřad reagoval tak, že podal dvě kasační stížnosti k Nejvyššímu správnímu soudu proti rozhodnutí Městského soudu v Praze a dále se Úřad vyjádřil při 11 případech kasačních stížností. V roce 2021 se také rozhodlo o třech ústavních stížnostech proti Úřadu průmyslového vlastnictví. Ve všech případech soud stížnosti zamítl nebo odmítl. V oblasti civilních řízení proběhla tři řízení proti Úřadu průmyslového vlastnictví, a to ve věcech náhrady nemajetkové újmy (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 23-24).

4.2 Komparace efektivnosti prostředků

Komparace efektivnosti byla prováděna na porovnání vybraných činností za uplynulých pět let.

4.2.1 Komparace efektivnosti Celní správy ČR

Tabulka 13 - Počet zajištěného zboží, které porušilo práva duševního vlastnictví

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet zajištěného zboží porušující práva DV (v tis. ks)	827,7	378,5	4 563,5	610,0	421,3

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv Celní správy ČR za roky 2017-2021

Jelikož se Celní správa ČR zabývá v ohledu duševního vlastnictví kontrolami a zadržením zboží, které narušuje práva duševního vlastnictví, byl zvolen k porovnání celkový počet zajištěného zboží, které narušovalo práva za uplynulých pět let. Kontroly se aplikují buď na zboží, které bylo dovezeno ze třetích zemí, nebo v oblasti našeho území, kde kontroly probíhají na tržnicích či podobných formách stánkového prodeje, ale mohou zároveň probíhat i na provozovnách, kde dochází k veřejné nabídce zboží. Kontroly mohou probíhat i v případě trestního řízení, kde se zajišťuje zboží, které bylo odhaleno jako napodobenina či padělek. V trestním řízení se mohou odhalit i nelegální výrobní, sklady a provozovny. Kontrol je každý rok jiný počet, za posledních 5 let proběhlo nejvíce zadrženého zboží v roce 2019. Když se porovnají pouze roky 2020 a 2021, došlo v roce 2020 k vyššímu výsledku kontrol, protože byl zadržený velký počet textilních roušek, které byly označeny logy známých značek. V roce 2020 byla Celní správa ČR zapojena do mezinárodní kontrolní akce STOP, pořádanou Světovou celní organizací, kde akce byla zaměřena na kontrolu dovezeného padělaného zboží z oblasti farmaceutických a lékařských potřeb. V celním řízení za rok 2020 bylo nejvíce zboží zadrženo z oblasti oděvů, oděvních doplňků, ale také byly zadrženy ve velkém množství etikety, loga a visačky. Velkou část tvořily také zadržené hodinky. Na vnitrostátním trhu byl počet kontrol o něco nižší než v roce 2019 z důvodu pandemických opatření, kde došlo k zamezení prodeje, ale i přesto za rok proběhlo 6 celorepublikových kontrol a zboží, které bylo nejčastěji zadržováno, bylo zboží v podobě etiket, visaček, log, textilu a oděvních doplňků. V roce 2019 byl počet zajištěného zboží značně vyšší než v roce 2018, protože byla provedena kontrolní akce na odhalování obalových materiálů pro výrobu cigaret. V celním řízení bylo nejvíce zadrženého zboží v podobě cigaretových krabiček, tabáku a dále došlo k velkému množství zadržení zboží v podobě technického příslušenství, jako jsou například kryty na mobilní telefony, sluchátka, nabíječky a kabely. V oblasti vnitrostátní kontroly bylo provedeno sedm kontrolních akcí, kde bylo zajištěno zboží v podobě drogistického zboží (prací prášky), hraček, textilu, parfémů, kosmetiky a hodinek. V roce 2018 docházelo oproti roku 2017 k růstu počtu kontrol, ale ne k růstu počtu zadrženého zboží. I přes to se ale zadrželo zboží z oblastí hraček, napodobenin léčiv, kosmetiky, energických nápojů, oblečení, kabelek, peněženek a náramkových hodinek. V roce 2017 bylo zajištěno zboží jako nealkoholické nápoje, obuv, textil, hračky, parfémy, CD a DVD. Tato zboží byla zajištěna ve velkém množství v kontrolách vnitrostátní podoby. V celním řízení bylo zadrženo velké množství hraček (Ministerstvo financí, 2022; Ministerstvo financí, 2021; Ministerstvo financí, 2020; Ministerstvo financí, 2019; Ministerstvo financí, 2018).

Z těchto uvedených informací je možné konstatovat, že Celní správa ČR využívá dobře svoje kompetence, které jí zákon umožňuje. Za uplynulých 5 let bylo zadrženo velké množství zboží jak při kontrole zboží dovezených ze třetích zemí, tak při kontrolách na území České republiky, v podobě kontrol tržnic, stánků a podobných provozoven. Zbožím, které bylo zadrženo během let, byla narušená práva majitelů k ochranným známkám.

4.2.2 Komparace efektivnosti Státní zemědělské a potravinářské inspekce

Tabulka 14 – Počet kontrol za uplynulých 5 let

	2017	2018	2019	2020	2021
Kontrol celkem	52 408	48 741	53 682	63 629	53 389
Kontrola potravin	1 302	1 184	1 185	786	774
Kontrola potravin označených ochranou OP nebo ZO	120	171	84	75	98
Kontrola potravin s označením KLASA	134	108	123	68	147
Kontrola potravin s označením Regionální potravina	134	140	116	105	130

Zdroj: vlastní zpracování dle výročních zpráv SZPI za roky 2017-2021

Státní zemědělská a potravinářská inspekce se z pohledu duševního vlastnictví zabývá kontrolou potravin s označením „zeměpisné označení“ (dále jen „ZO“) nebo s označením „označení původu“ (dále jen „OP“). K této kompetenci je oprávněna právními předpisy jako jsou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1151/2012 a nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004). Kontrolováno je podle zákona dodržování specifikace výrobku, jsou zhodnoceny senzorické vlastnictví potravin a také je kladen důraz na kontrolu, jestli je užití OP nebo ZO oprávněné při uvádění na trh. V tabulce jsou shrnuté celkové počty kontrol za uplynulých pět let. Zahrnuty jsou i potraviny s označením KLASA nebo potraviny s označením Regionální potravina, kde se kontrolovalo, zda výrobci dodržují požadavky právních předpisů uvedených v Metodice. Při kontrolách v roce 2021 došlo k 98 kontrolám potravin s označením OP nebo ZO. Hodnoceno bylo 118 šarží a jako nevyhovující byly zjištěny dvě. U hodnocení potravin označených označením KLASA došlo k 147 kontrolám a hodnoceno bylo 208 šarží. U čtyřech osob byly zjištěny 11 nevyhovujících šarží a u třech výrobků od jedné osoby bylo zjištěno neoprávněné užití označení KLASA. U potravin s označením Regionální

potravina bylo při 130 kontrolách hodnoceno 86 šarží. Tři šarže byly označeny za nevyhovující. V roce 2020 bylo uskutečněno 75 kontrol na potraviny s označením OP nebo ZO, kde bylo odebráno ke zkoumání 116 šarží, kde pouze tři šarže neprošly kontrolou. U potravin s označením KLASA došlo k 68 kontrolám, kde bylo hodnoceno 114 šarží, kde byly všechny šarže vyhovující a výsledek tak ukázal vysokou jakost potravin. U potravin s označením Regionální potravina bylo hodnoceno 72 šarží, kde nevyhovující byla pouze jedna. V roce 2019 došlo k 84 kontrolám zaměřených na potraviny s označením OP nebo ZO. Hodnoceno bylo 117 vzorků šarží, kde všechny výsledky byly označeny za vyhovující. Na potraviny s označením KLASA proběhlo 123 kontrol a bylo zkontrolováno 171 šarží, z nichž vyhovující nebyla pouze jedna. U potravin s označením Regionální politika se jednalo o 116 kontrol, kde bylo přezkoumáno 77 vzorků šarží. U kontrol Regionálních potravin došlo ke dvěma nevyhovujícím zjištěním. Jednalo se o problém zajištění suroviny pocházející z regionu pro výrobu daného produktu. V roce 2018 došlo u potravin s označením ZO či PO k 171 kontrolám, kde bylo hodnoceno 166 šarží, z nichž dvě byly vyhodnoceny jako nevyhovující. Potraviny s označením KLASA byly podrobeny 108 kontrolám, kde se hodnotilo 207 šarží a všechny byly vyhodnoceny s kladným výsledkem. U potravin s označením Regionální potravina bylo provedeno 140 kontrol, kde bylo zkoumáno 94 šarží. Tři výrobky byly označeny za nevyhovující, u jednoho výrobce byly zjištěny hygienické nedostatky a inspekce během kontrol u několika výrobců zjistila, že ukončili činnosti související s výrobou Regionální potraviny a nenahlásili je. V roce 2017 proběhlo kontrol na potraviny s označením OP a ZO 120, odebráno bylo 119 šarží a z toho 2,5 % případů bylo vyhodnoceno za nevyhovující. Dále proběhly kontroly na vína, která měla být vyrobena na území Čech nebo Moravy. Kontrola byla zaměřená hlavně na výrobce, u kterých hrozilo rychlé uvedení vína na trh, protože zde bylo podezření, že vína byla vyrobena ze surovin pocházejících ze zahraničí. Z pohledu původu byla vína v pořádku, ale byly zde vyhodnoceny jakostní nedostatky. Ze 40 šarží jich neprošlo 7. Kontrol na potraviny s označením KLASA proběhlo za rok 2017 134, kde bylo zkoumáno 173 šarží. Dvě z nich byly označeny za nevyhovující. Kontrol na potraviny s označením Regionální potravina proběhlo 134, kdy bylo přezkoumáno 55 šarží, kde nevyhověla pouze jedna (SZPI, 2022; SZPI, 2021; SZPI, 2020; SZPI, 2019; SZPI, 2018).

Efektivnost SZPI při kontrolách potravin s označením lze hodnotit za úspěšnou. Každý rok proběhlo několik kontrol, kde se kontrolovalo několik šarží, které ve většině případů měli kladné hodnocení.

4.2.3 Komparace efektivity České obchodní inspekce

Tabulka 15 – Počet kontrol z důvodu podezření na porušení práv duševního vlastnictví

	2017	2018	2019	2020	2021
Počet kontrol z důvodu podezření z porušení práv DV	1 925	1 914	1 701	811	699
Zjištěné padělky	515	554	444	213	275
Padělky (v ks)	38 385	41 379	57 576	18 845	29 443
Hodnota padělků v mil. Kč	84	92	157	33	62

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční správy ČOI za rok 2021

Česká obchodní inspekce má v kompetencích kontrolovat zboží, které je podezřelé z narušení ochrany práv. ČOI tím chrání jak spotřebitele, tak i hospodářské subjekty, které vlastní některá z vlastnických práv. Kontrolovalo se nabízení, prodej a skladování výrobků. V porovnání počtu kontrol mezi lety 2020 a 2021, se v roce 2021 počet kontrol zmenšil, ale narostl počet zajištěného zboží. Ve všech letech bylo mezi zadrženým zbožím nejvíce padělků na textil a oděvy, v letech 2017-2019 byly na druhém místě audia a u let 2020-2021 byly na druhém místě padělky v podobě hraček. V letech 2017-2018 bylo na třetím místě v počtu padělků zadržení hodinek, v roce 2019 na třetím místě byly padělky v podobě hraček, a u let 2020-2021 se jednalo o padělání audií. Ve všech letech byla na čtvrtém místě obuv. Lze tedy říct, že se padělky pohybují okolo těchto oblastí, nejvíce tedy u textilu. Ve všech letech probíhaly kontroly nejvíce Plzeňským a Karlovarským inspektorátem. Inspekce konstatuje, že k porušení práv často dochází na hranicích s Německem a Rakouskem. Při porušování práv docházelo nejčastěji k porušení práv na ochranu známku (ČOI, 2022; ČOI, 2021; ČOI, 2020; ČOI, 2019; ČOI, 2018).

Efektivnost České obchodní inspekce lze hodnotit za vyhovující.

4.2.4 Komparace efektivity Úřadu průmyslového vlastnictví

Tabulka 16 – Počet udělených ochran za uplynulých 5 let

	2017	2018	2019	2020	2021
Patent	669	512	509	499	444
Užitný vzor	1 107	1 130	1 128	1 155	951
Průmyslový vzor	221	103	212	159	261
z toho vzorů	661	327	620	578	1 020
Ochranná známka	6 711	6 192	6 648	6 290	6 049
Označení původu a zeměpisné označení	200	199	199	199	199

Zdroj: vlastní zpracování dle výroční zprávy Úřadu průmyslového vlastnictví za rok 2021

Jelikož hlavní činností Úřadu je udělovat ochrany, je zde k porovnání počet udělených ochran za uplynulých 5 let. Vymezené počty ochran jsou udělené na národní úrovni, ať už byl přihlašovatel z území České republiky nebo se jednalo o zahraničního přihlašovatele. Za všechny roky bylo nejvíce ochran uděleno na ochrannou známku a nejméně na označení původu a zeměpisné označení (Úřad průmyslového vlastnictví, 2022, s. 38-77).

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo vymezení jednotlivých správních orgánů, které se podílí na prosazování práv z duševního vlastnictví a současně bylo cílem rozlišit možnosti ochrany u práv autorských a práv průmyslových.

Teoretická část byla popsána v prvních třech kapitolách této práce a čtvrtá kapitola byla zaměřená na praktickou část.

Začátek teoretického celku se soustředil na charakteristiku duševního vlastnictví a předmětů, jež pod něj spadají. Konkrétním předmětům, kterým byla věnována pozornost, byly patenty, vynálezy, ochranné známky, průmyslové vzory, zeměpisné označení, obchodní tajemství a v neposlední řadě autorskému právu.

Druhá kapitola byla zaměřena na definici správního orgánu s podrobnějším vymezením správního úřadu. Nejpodstatnější část je věnována představení orgánů podílejících se na prosazování práv z duševního vlastnictví. Součástí této kapitoly bylo také určení činností jednotlivých orgánů a jejich zákonem stanovené opravné prostředky, které mohou ke svému výkonu využít.

Závěrečná kapitola teoretické části rozlišila možnosti způsobů ochrany u práv autorských a práv průmyslových. Jednotlivé podkapitoly této části se soustředily na práva poškozených osob, kterým bylo zasáhnuto do práva duševního vlastnictví. V první řadě jsou definovány subjekty takové situace, kdy na jedné straně stojí poškozená osoba a na straně druhé osoba, jež porušila práva poškozeného. Dále je vymezeno, jak poškozená osoba může dosáhnout svých práv a také určení rozsahu trestného činu, kterého se dopustí osoba, jež narušila práva a následný způsob uplatnění možné sankce či trestu.

Čtvrtá a zároveň také poslední kapitola je soustředěna na praktickou část, kde bylo cílem analyzovat a porovnat činnosti jednotlivých správních orgánů a zjistit efektivnost jejich kompetencí, které jim umožňuje zákon. K provedení analýzy činností konkrétních orgánů byly zvoleny tyto následující čtyři orgány: Úřad průmyslového vlastnictví, Celní správa ČR, Státní zemědělská a potravinářská inspekce a Česká obchodní inspekce. Jednotlivé činnosti byly analyzovány za rok 2021. Při analyzování činností bylo překvapující, kolik proběhlo kontrol a jaké měly výsledky.

Poslední podkapitola praktické části se věnovala komparaci efektivnosti při využívání opravných prostředků, které jsou správním orgánům dostupné na základě zákona. Efektivnost

byla porovnávána na činnostech za uplynulých posledních pět let, tedy od roku 2017 do roku 2021. Výsledky komparace Celní správy ČR, která byla zaměřená na počty zadrženého zboží ukazují, že nejvíce zadrženého zboží bylo v roce 2019. Druhým orgánem, u kterého byla provedena komparace, je Státní zemědělská a potravinářská inspekce, kde k porovnání byly zvoleny počty kontrol potravin s označením ZO nebo PO, přičemž nejvíce kontrol proběhlo v roce 2018. U České obchodní inspekce bylo komparováno, kolik bylo padělaného zboží v kusech. Nejvyšší počet zadržení proběhl v roce 2019 a obecně bylo nejvíce zadržováno zboží v odvětví textilu. Posledním zmíněným orgánem je Úřad průmyslového vlastnictví, kde ke komparaci byl využit celkový počet udělených ochran za uplynulých pět let. Lze pozorovat, že Úřad uděluje nejvíce ochranné známky a nejméně poskytuje ochranu na zeměpisné označení, označení původu či průmyslový vzor.

Z pohledu autorky se dají výsledky praktické části zhodnotit jako efektivní využití opravných prostředků vymezených správních orgánů. Jednotlivé orgány během svých činností využívají všechny možné opravné prostředky, jež mají docílit ochrany práv duševního vlastnictví.

POUŽITÁ LITERATURA

1. BENEŠ, Marek, Karel ČADA, Zuzana de KORVER, Ladislav JAKL a Peter VOJČÍK, 2016. *Práva k duševnímu vlastnictví a jejich uplatňování*. Praha: Metropolitan University Prague Press. ISBN 978-80-87956-29-8.
2. BUSSINESSINFO, ©1997-2022. Přehled kolektivních správců autorských děl. *Businessinfo.cz* [online]. Praha: CzechTrade [cit. 2022-10-29]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/prehled-kolektiv-spravcu-autorskych-del/>
3. CELNÍ SPRÁVA ČR, ©2021. Celní správa ČR. *Celnisprava.cz* [online]. Praha: Celní správa [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/Stranky/celni-sprava.aspx>
4. CELNÍ SPRÁVA ČR, ©2021. Ochrana práv duševního vlastnictví. *Celnisprava.cz* [online]. Praha: Celní správa [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Stranky/default.aspx>
5. CELNÍ SPRÁVA ČR, ©2021. Základní informace. *Celnisprava.cz* [online]. Praha: Celní správa [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.celnisprava.cz/cz/dalsi-kompetence/ochrana-dusevniho-vlastnictvi/Stranky/zakladni-informace.aspx>
6. ČERMÁK, Karel, Eva KOPLÍKOVÁ a Lukáš LORENC, 2007. Metodika a postupy prosazování práv z duševního vlastnictví u jednotlivých orgánů veřejné správy České republiky, v jejichž působnosti je prosazování práv z duševního vlastnictví. In: *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: ELSO GROUP [cit. 2022-10-28]. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/Methodika04.pdf
7. ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, ©2022. Působnost úřadu. *Coi.cz* [online]. Praha: Česká obchodní inspekce [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.coi.cz/o-coi/pusobnost-uradu/>
8. ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, 2018. Výroční zpráva 2017 ČOI. In: *Coi.cz* [online]. Praha: ©2022 Česká obchodní inspekce [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.coi.cz/wp-content/uploads/2018/03/COI_zprava2018.pdf
9. ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, 2019. Výroční zpráva 2018 ČOI. In: *Coi.cz* [online]. Praha: ©2022 Česká obchodní inspekce [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.coi.cz/wp-content/uploads/2019/04/web_COI_vyrocní_zprava_2018-2.pdf

10. ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, 2020. Výroční zpráva 2019 ČOI. In: *Coi.cz* [online]. Praha: ©2022 Česká obchodní inspekce [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.coi.cz/wp-content/uploads/2020/03/COI_2020_WEB.pdf
11. ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, 2021. Výroční zpráva 2020 ČOI. In: *Coi.cz* [online]. Praha: ©2022 Česká obchodní inspekce [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.coi.cz/wp-content/uploads/2021/04/COI_V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD_zpr%C3%A1va_2020_web.pdf
12. ČESKÁ OBCHODNÍ INSPEKCE, 2022. Výroční zpráva 2021 ČOI. In: *Coi.cz* [online]. Praha: ©2022 Česká obchodní inspekce [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.coi.cz/wp-content/uploads/2022/03/COI_Vyrocní_zprava_2021.pdf
13. ČESKO, 1969. Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>
14. ČESKO, 1975. Vyhláška č. 69/1975 Sb., úmluva o zřízení Světové organizace duševního vlastnictví. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1975-69>
15. ČESKO, 1986. Zákon č. 64/1986 Sb. o České obchodní inspekci. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1986-64>
16. ČESKO, 1990. Zákon č. 527/1990 Sb. o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-11-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-527>
17. ČESKO, 1993. Zákon č. 14/1993 Sb. o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-14>
18. ČESKO, 2000. Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121#f2021567>
19. ČESKO, 2001. Zákon č. 452/2001 Sb. o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-452#f2257480>

20. ČESKO, 2002. Zákon č. 146/2002 Sb. o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-146>
21. ČESKO, 2003. Zákon č. 441/2003 Sb. o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o ochranných známkách). In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-441#cast1>
22. ČESKO, 2004. Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-500>
23. ČESKO, 2006. Zákon č. 221/2006 Sb. o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví a ochraně obchodního tajemství. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-11-08]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-221>
24. ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In: *Zakonyprolidi.cz* [online]. ČR: ©AION CS, s.r.o. 2010-2022 [cit. 2022-10-09]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>
25. HORÁČEK, Roman, Eva BISKUPOVÁ a Zuzana DE KORVER, 2015. *Práva na označení a jejich vymáhání: zákon o ochranných známkách, zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení, zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví: komentář*. 3. vydání. V Praze: C.H. Beck. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-569-5.
26. HORÁČEK, Roman, Karel ČADA a Petr HAJN, 2017. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 3., doplněné a přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-655-5.
27. HRABA, Zdeněk a Vladimír ABRAHAM, 2007. Prosazování práv z duševního vlastnictví. In: *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: ELSO GROUP [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/textyIVfinal.pdf
28. JAKL, Ladislav, 2017a. *Duševní vlastnictví a jeho právní ochrana*. 2. vydání. Praha: Metropolitan University Prague Press. ISBN 978-80-87956-50-2.
29. JAKL, Ladislav, 2017b. *Národní, mezinárodní a regionální systémy ochrany průmyslového vlastnictví*. 3. upravené a rozšířené vydání. Praha: Metropolitan University Prague Press. ISBN 978-80-87956-43-4.

30. KOPECKÝ, Martin, 2019. *Správní právo: obecná část*. V Praze: C.H. Beck. Beckovy právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-727-9.
31. KORVER, Zuzana de, 2014. *Sporná řízení před Úřadem průmyslového vlastnictví*. Praha: Metropolitan University Prague Press. ISBN 978-80-86855-97-4.
32. KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE, ©2013. *Subjekty správního řízení: Správní orgány* [online]. Hradec Králové: Krajská hygienická stanice Královehradeckého kraje [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: http://www.khshk.cz/e-learning/kurs9/kapitola_17_subjekty_sprvneho_zen.html
33. MINISTERSTVO FINANCÍ, 2018. Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2017. In: *Mfcr.cz* [online]. Praha: ©2022 Ministerstvo financí [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2017_Informace-o-cinnosti-CS-CR.pdf
34. MINISTERSTVO FINANCÍ, 2019. Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2018. In: *Mfcr.cz* [online]. Praha: ©2022 Ministerstvo financí [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2018_Informace-o-cinnosti-CS-CR.pdf
35. MINISTERSTVO FINANCÍ, 2020. Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2019. In: *Mfcr.cz* [online]. Praha: ©2022 Ministerstvo financí [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2019_Informace-o-cinnosti-CS-CR.pdf
36. MINISTERSTVO FINANCÍ, 2021. Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2020. In: *Mfcr.cz* [online]. Praha: ©2022 Ministerstvo financí [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Dane_Vyhodnoceni-Pr-002_2020_Informace-o-cinnosti-CS-CR.pdf
37. MINISTERSTVO FINANCÍ, 2022. Informace o činnosti Celní správy ČR za rok 2021. In: *Mfcr.cz* [online]. Praha: ©2022 Ministerstvo financí [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-07-20_Priloha-2-Informace-o-cinnosti-CS-CR-za-rok-2021.pdf
38. MINISTERSTVO KULTURY, ©2022. Působnost ministerstva. *Mkcz.cz* [online]. Praha: Ministerstvo kultury [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/pusobnost-ministerstva-1113.html>
39. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, ©2005 - 2022. Ochrana práv k duševnímu vlastnictví. *Mpo.cz* [online]. Praha: MPO [cit. 2022-10-29]. Dostupné z:

- <https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/spolecna-obchodni-politika-eu/ochrana-prav-k-dusevniimu-vlastnictvi/>
40. MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, ©2016. Působnost ministerstva. *Mpo.cz* [online]. Praha: MPO [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/ministerstvo/o-ministerstvu/pusobnost-ministerstva/pusobnost-ministerstva--1926>
41. NOVÁK, Pavel, Karel ŠINDELKA a Michael KAŠPAR, 2007. Prosazování práv z duševního vlastnictví. In: *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: ELSO GROUP [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/prosazovani-prav/TextyIIfinal.pdf
42. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY, ©2022. Policie ČR. *Policie.cz* [online]. Praha: Policie ČR [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>
43. POTĚŠIL, Lukáš, 2008. Správní orgán a nadřízený správní orgán. In: *Dashofer.cz* [online]. Praha: © 1997 - 2022 Dashöfer Holding, únor 2008 [cit. 2022-10-21]. Dostupné z: https://www.dashofer.cz/download/ukazky/spravni_organ_a_nadrizeny_spravni_organ.pdf?wa=WWW09IX
44. PRŮCHA, Petr, 2012. *Správní právo: obecná část*. 8., doplněné a aktualizované vydání. V Brně: Doplněk. ISBN 978-80-7239-281-0.
45. PRŮCHA, Petr, 2015. Subjekty správního práva, správně právní vztahy. In: *Is.muni.cz* [online]. Brno: Masarykova univerzita (právnícká fakulta) [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/fsps/podzim2017/bk2025/um/SP_-_3_.pdf
46. SRSTKA, Jiří, Jan BARTÁK, Tomáš DOBŘICHOVSKÝ, et al., 2019. *Autorské právo a práva související: vysokoškolská učebnice*. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges. Student (Leges). ISBN 978-80-7502-386-5.
47. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE, ©2022. Kontrolní činnost SZPI. *Szpi.cz* [online]. Brno: Státní zemědělská a potravinářská inspekce [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/kontrolni-cinnost-szpi.aspx>
48. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE, 2018. Výroční zpráva 2017 SZPI. In: *Szpi.cz* [online]. Brno: ©2022 Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 19. dubna 2018 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-szpi-za-rok-2017.aspx>

49. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE, 2019. Výroční zpráva 2018 SZPI. In: *Szpi.cz* [online]. Brno: ©2022 Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 12. června 2019 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-szpi-za-rok-2018.aspx>
50. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE, 2020. Výroční zpráva 2019 SZPI. In: *Szpi.cz* [online]. Brno: ©2022 Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 30. dubna 2020 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-szpi-za-rok-2019.aspx>
51. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE, 2021. Výroční zpráva 2020 SZPI. In: *Szpi.cz* [online]. Brno: ©2022 Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 30. dubna 2021 [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-szpi-za-rok-2020.aspx>
52. STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÁ A POTRAVINÁŘSKÁ INSPEKCE, 2022. Výroční zpráva 2021 SZPI. In: *Szpi.cz* [online]. Brno: ©2022 Státní zemědělská a potravinářská inspekce, 29. dubna 2022 [cit. 2022-11-25]. Dostupné z: <https://www.szpi.gov.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-szpi-za-rok-2021.aspx>
53. ÚŘAD EVROPSKÉ UNIE PRO DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ, ©1995–2022. Definice ochranné známky. In: *Euipo.europa.eu* [online]. Alicante: EUIPO [cit. 2022-09-13]. Dostupné z: <https://euipo.europa.eu/ohimportal/cs/web/guest/trade-mark-definition>
54. ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ, ©2020. Databáze zeměpisných označení a označení původu. *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/prumyslova-prava/oznaceni-puvodu-zemepisna-oznaceni/databaze-zemepisnych-oznaceni-a-oznaceni-puvodu>
55. ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ, ©2020. Ochranné známky. *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/prumyslova-prava/ochranne-znamky>
56. ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ, ©2020. Poslání Úřadu a jeho postavení ve státní správě. *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/o-uradu/zakladni-informace/poslani-uradu-a-jeho-postaveni-ve-statni-sprave>
57. ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ, ©2020. Průmyslové vzory. *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/prumyslova-prava/prumyslove-vzory>

58. ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ, ©2020. Vynálezy a patenty. *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/prumyslova-prava/vynalezy-patenty>
59. ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ, ©2020. Základní informace. *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 2022-10-01]. Dostupné z: <https://upv.gov.cz/o-uradu/zakladni-informace>
60. ÚŘAD PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ, 2022. Výroční zpráva 2021. In: *Upv.cz* [online]. Praha: ©2020 Úřad průmyslového vlastnictví [cit. 2022-11-26]. Dostupné z: https://upv.gov.cz/files/uploads/PDF_Dokumenty/rocenky/Vyrocní_zprava_2021.pdf
61. WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION, ©1967. Geographical Indications. *Wipo.int* [online]. Ženeva: WIPO [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: https://www.wipo.int/geo_indications/en/
62. WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION, ©1967. Patents. *Wipo.int* [online]. Ženeva: WIPO [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/patents/en/>
63. WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION, ©1967. Trade Secrets. *Wipo.int* [online]. Ženeva: WIPO [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/tradesecrets/en/>
64. WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION, ©1967. Trademarks. *Wipo.int* [online]. Ženeva: WIPO [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/trademarks/en/>
65. WORLD INTELLECTUAL PROPERTY ORGANIZATION, ©1967. What is intellectual property. *Wipo.int* [online]. Ženeva: WIPO [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://www.wipo.int/about-ip/en/>
66. ZDVIHALOVÁ, Martina, 2018. *Práva na označení v kontextu s evropskou úpravou*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-139-4.

PŘÍLOHY

Příloha A <i>Přehled zákonů, podle nichž se řídí Česká obchodní inspekce</i>	71
--	----

Příloha A *Přehled zákonů, podle nichž se řídí Česká obchodní inspekce* (vlastní zpracování dle České obchodní inspekce, 2022, s. 9-10)

Zákon č. 64/ 1986 Sb., o České obchodní inspekci
Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
Zákon č. 311/2006 Sb., o pohonných hmotách a čerpacích stanicích pohonných hmot
Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky
Zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh
Zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků
Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech
Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší
Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu
Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek
Zákon č. 247/2006 Sb., o omezení provozu zastaváren a některých jiných provozoven v noční době
Zákon č. 206/2015 Sb., o pyrotechnice
Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu
Zákon č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh
Zákon č. 223/2016 Sb., o prodejní době v maloobchodě a velkoobchodě
Zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku
Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád)

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
Zákon č. 542/2020 Sb., o výrobcích s ukončenou životností
Zákon č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, o fluorovaných skleníkových plynech
Zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích
Zákon č. 189/1999 Sb., o nouzových zásobách ropy a řešení stavů ropné nouze